

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת נשא תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

6 ונוב בגיגעה ליתו בקל וחומר: מה כלי שטף
7 שאין מיטמאן מאירין בלא גיגעה, ברילקי
8 לקמיה: תובל של זה ולא תובל של אחר.
9 מיטמאן מנוב – בגיגעה, דרכיבס (ויקרא) אלא
10 ויכל אשר פיל עילו וגו', "עלוד" משמע דנגע
11 ולא שנו בו ולא שני אורו, כלי פתוח –
12 מדקדק פתוחו, שנוע שנו בכל חרס קאי.
13 איהויה כלי שטמאנו קודמת לפתוח – באיזה
14 כלים הנידלה תורה את הטמא והשטים
15 ולומר ולבא קל פתוח. הוי אומר זה כלי
16 חרס – דרכב כל פתוחו ברובתא אחרת: אי
17 תוכו, האי יש צמיד פתיל עליו – שטמאנו
18 מגופתו עליו פלוי יפי, פתיל – מגופו, מורו
19 ואק – פי שזוא אוהא גמבא, דקראי באלה
20 המוט משתעי, אלמא לא נטמא מנוב, ומה כלי
21 חרס שאין מיטמא מנוב – כדארבא, האי
22 דרשינו ו – חרס לטמא, חד לגופיה שיה
23 דנמא "חורב" לעיל, וא"ר אביי, אי רביעא קרא
24 כתיבי – תרי "חורב" ובכל חד הוה מצי
25 למיכתב "תרי" וכתב "חורב", חד לגופיה –
26 "תרי" האמור לטמא – לגופיה אתא, שטמא
27 הבלי כל אוכלין משקין שבאורו, אק על פי
28 שלא נגע וחד לנדה שוה – לנדה על הבלי
29 שקיבל טומאה מן האור, אק על פי שלא נגע בו
30 השרץ, כדארבתינו לעיל (תולד רבא): נאמר
31 "חורב" לטמא בו, תובל ולא תוך תובל
32 ואפילו כלי שטף מציל – אם היה כלי מנוח
33 בתוך כלי חרס, ופי הפנימי למעלה מפ' הדיעץ
34 כדמפיש בתורת חרס, ואוכלים ומשקין
35 בפנימי, וטומאה בארי הדיעץ – אין האוכלין
36 טמאין, אלא תובל דבלי חרס יניחו, אלא
37 תובל, ואפילו כלי שטף מציל, אלא כביעה פנימי
38 אם גם הוא של חרס דרומיל, דכין דאניו מיטמא
39 מנוב – לא נטמא, ורביץ בפני טומאה שבארי
40 הדיעץ, אלא אפילו כלי שטף, דמיטמא מנוב,
41 ואיכא למימא: לא חיזין פני טומאה –
42 על האוכלין שכתבו, שדרי גם הוא לא נטמא.
43 ורביץ, דאי משום נגע בחיזין – היעין קראי אבא
44 האיך, ואין כל נגע טומאה אלא מאב
45 הטומאה, ואי משום דקאי בארז כלי חרס,
46 וכתבו: ויכל אשר בתוכו יטמא – נה מילי
47 אוכלין ומשקין, אלא בליים אין מיטמאין, דהיא
48 בפסחים (א): ויכל ידו כל הכלים מיטמאן

49 מאירי כלי חרס? תלמוד לומר: ויכל אשר בתוכו יטמא? וסמך ליה "מכל האוכל אשר
50 אבלי, אוכל ומשקין מיטמאן מאירי כלי חרס, ואין כל הכלים מיטמאן מאירי כלי חרס.
51 כלי שטף – כל שאר כלים שאינם בלי חרס מיקרי "כלי שטף", על שם שלחם טהרה
52 במקדש, אלא מוהבין ובגניעין – על שפול תולד יונע בהן, ונמא דהאי "אשר פיל
53 עליו" – על שפול ועל הדפוחתו מתוכו קאמר. מקל וחומר ומה כלי חרס מיטמא
54 מאירי – כלי גיגעה. אין מיטמא מנוב – אפילו בגיגעה בו, אמר קרא וכל כלי
55 פתוח – ומדארבי פתוחה בכלי חרס קאמר, וכתבו "היא למימא דהיא" ואת התייה רחמנא בעמיד פתיל,
56 גולמי – שלא נגמרה כל מלאכתו, כדמפיש ואויל, אבל נגמרה חקיקתו ורואיין הן לתשמישו, פשוטיהו – אפילו נגמרה מלאכתו. מהוהוין – דאיתקש עץ לשק, דכתיב (ויקרא
57 יא) "מכל כלי עץ או ברז או עור או שק", מה שק מטלטל מלא ירוקן – אק כל מטלטל מלא ירוקן, גולמי כלי מכותות מהוהוין. וליקבן מפרש עמנוא. פשוטיהו ממוהוין – אם
58 נגמרה כל מלאכתו, דכלי מכותות לא איתקש שק, וטומאה כלי מכותות בפרש מדוי (בבבבא) ליה. אק את הוהתו ברב אבסקי? וגי. לישטק דבר המהליקו ומתחזקו,
59 כמו ששטיש בעש פשוטיהו. אפילו – לישטק – לישטק מבעבדו, רחמנן, עתיב ממוחלם קטנים, כמו "ומפקי ליה ברמנא דפרילא" במסכת (בבא), כלומר, מפורסחין לחוקק
60 בהן מסמרות ומשככות לנו כמו ששטיש בארנו תשמיש, לגרר – ברהיטאן החלוקי, לכריבא – שחוקק בהן חקיקות גדולות וכרסוב, בדרך שנושטים בכיסוי תיבות וספסלים, להטריח
61 במנוב – עד הוא, כמו ששטיש ביאלו טריפות (תולדן סוף), אפסות וטאנס, ושפן בעור כלי עץ החלוקי, וכדארמא בבבבבא (בבבא), משישטק בעור הדג. או מהוהוין – כי סיס
62 ליטע עליו, און – שפן לעור, כמו ששטיש לכלי שחוקתו בן חזן ולת, או "אישאי" בלעז, כמו ששטיש לקפה ולנפת. מהוהוין – שיה, ולאו חלי הוא, דחוק קפיוא
63 בבבא – כלי שברותו לחוקק על שחוקק קבא, חקק בו שלשה לוגין, ואק על פי שארי לנמלאב, דהואיל ולשם אק החתול בו דערותו החלשמי – לא חלי גמר מלאב.

3 **ואיהוה** כלי שטמאנו קודמת לפתוח דהי אומר זה חלי חרס – אבל לא כתיב "פתוח"
4 על כרחך הוה מוקמיין ליה בכל הבליים, ולא ודה ידעין מאי למרדש ביהו"א.
5 ושקרי לעילו! ומה כל הכלים שאין מיטמאן מאירין בו – ואם תאמר: מה לכל הבליים
6 שכן נעשה אבן וטומאהו וסבמך נמי, דעבר לו וחומר אפיכא שידו כל הכלים מיטמאן
7 מאירי, איכא למיפרך: מה לכלי חרס שכן אין לו
8 טהרה במקדש ויש לומר: דלאו מכלי חרס עבדי
9 קל וחומר, אלא ממה נב ואירי, ומיהו, למאי
10 פרישית לעיל וכגב, דיבר דחורב מתיחיל ותוא, ו
11 דהאי קל וחומר דיוו במו "מה מעיני", ואל
12 תקשה כל חד חד חוקים אדוכתיה, קשה
13 דרבה מיציר? ויכל למילק ליה האומר של זה
14 הוה, דאיכא למיפרך: כדפרישיתו יוש לומר,
15 כדפרישיתו לעיל: שיש כאן שום סברא לעשות
16 קל וחומר ארזי רותי מארז, ועד, האי קל
17 וחומר דהבא אל נקטיה בכל אלא לזווגא
18 ומילתא, דבחסם כלים כתיב טומאה מנוב. אק
19 מנוב – ויכל הבלי אשר יגע בו חוב יטמא,
20 ומדכתיב נגעטו כל חרסו ולשאר כלי דיספן
21 טומאת ארזי מקל וחומר – היינו מוכח בו ואירי,
22 ולכתיב אישירין תובל של זה ולא תובל של אחר.
23 ויהוה כל הכלים מיטמאן מאירין מקל וחומר
24 ואם תאמר: אם כן לא ליטמא מנוב, דהשתא
25 מיתוקמאן וכלולו קראי ריבלי כלי פתוח,
26 דבכולם טומאה קודמת לפתוח? ויש לומר:
27 דמכל מקום לא מוקמיין ליה אלא בבלי חרס,
28 דכתיב ביה טומאת ארזי בחדיא.
29 **וחד** לגודיה שוה – מן טומאת דהי, ודהה מצי
30 למכתב: ויכל אשר פיל מוס בו כל אשר
31 נגע בו.

32 **ואפילו** כלי שטף מנוב – פירש בקיטוס:
33 דלא מביעה כלי חרס דאין מיטמא
34 מנוב, אלא אפילו כלי שטף דמיטמא מנוב
35 מציל, שנום בכל שטף אינו מקבל טומאה מאירי
36 כלי חרס, כדארבתינו בפסחים (א), וקשה
37 לפירושה: דאם כן, מה הדרוש יש בכלי שטף וחד
38 מבבלי דחורב דהי, דאיכא חרזי חורב כלי חרס
39 דרס מבבלי שטף, נון אק אשר בארזי כלי חרס
40 פנימי, ואוכלין בבלי חרס חיזין – דטהור אק
41 על פי שפזמיני טמא, דחורב ורומא פני מבבלי
42 שטף, דאניו מקבל טומאה מאירי ונראה לפרש:
43 דקרא אישירין לכלי שטף, אק על בו דלאו
44 מניה הוא – מחריב ביה, אבל כלי חרס דמניה
45 הוא – בלאו קראי דיעתא ומורביי ביה.
46 וזו מוכח בשטמאא קיימאא קיימאא שדחסי (גב).
47 דפרין: וזו אמר רב אחא חסאת פרוסיה על מי
48 שחזיבין חסאת פסולה, על מי שחזיבין עלה
49 כשריה – אלמא דמניה מחריב בו, דלא מניה
50 לא מחריב בהו ותנן אפילו כלי שטף מציל
51 ומשני: הוה גלי קרא, דארביעה "חורב" כתיבי.
52 **להטריח** בטונם – דקשה רבנו הוה דברקין עני דטהורין (בבא), כלי עץ אמאיזי
53 מקבליים טומאה: העריסה הוהמטה ששפוטם בעור הדג ותיקרי, דרשפה דהיה היינו
54 לחסות את הקסמים הגדולים שמוקין שלש עליה, דלאו אפיהי דהבא אלא לעי
55 בעלמא, להחליקו ולצוחתו.

56 **מאי**
57 **להטריח** בטונם – דקשה רבנו הוה דברקין עני דטהורין (בבא), כלי עץ אמאיזי
58 מקבליים טומאה: העריסה הוהמטה ששפוטם בעור הדג ותיקרי, דרשפה דהיה היינו
59 לחסות את הקסמים הגדולים שמוקין שלש עליה, דלאו אפיהי דהבא אלא לעי
60 בעלמא, להחליקו ולצוחתו.
61 **מאי**
62 **להטריח** בטונם – דקשה רבנו הוה דברקין עני דטהורין (בבא), כלי עץ אמאיזי
63 מקבליים טומאה: העריסה הוהמטה ששפוטם בעור הדג ותיקרי, דרשפה דהיה היינו
64 לחסות את הקסמים הגדולים שמוקין שלש עליה, דלאו אפיהי דהבא אלא לעי
65 בעלמא, להחליקו ולצוחתו.

חולין. פרק ראשון – הכל שוחטין דף כו עמוד א – מתוך מהדרות 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) קצט רש"י תוספות

בשהחמין מחלוקת – אבל בשלא החמין רבי יהודה מודה דלאו פירא הוא. ורבנן אפילו בשהחמין פליגי. ופתייתין רבי יוחנן היא – ובשלא החמין לא בער רב נתנן לאוקמי פלוגתייהו. ותיקום מתניתין כרבנן. ודקסבר רב נתנן. דבין ידשלא אמר מלא אלא רבי מרדכי אף מירי, אי לא החמין – לא מתייב עליה רבי יהודה. קנה מעשר – ומי שהתעט בידו יוכל לאכלו חוץ לירושלם. מפני שהתחילו להחמין. יאירלו לא החמין. והוה חרץ מנות קיימי בקדושתיהו ביד המוכר. איגלאו מילתא – דבשעת לקיחה פירא איהו. ודבנכ בהם כח החרצנים אלא שערין אל לגמור. חליל מעליה הוא. שאם לא היה יין בחרצנים לא היה חמין עולם. אלא מתניתין קרתי – לא החמין אלא נקח בסוף מעשה. ודבשעת דאינה לקיחה. והדמים קדרשים ביד המוכר. דלמא אי שבקיה הוה מחמין – האיבא דליהנה נקיל גיזול בתר רובא. ורובא מחמין חן. ומדקתי: אין נקח ופוסל. שמע מינה כל במה דלא החמין. אף לא פירא חמין. והוא חלוץ בשבירי פטני – מוכר זה בבוס. ולא החמין. רבא אמר – מתניתין קרתי: עד שלא החמין פוסל את המקוה ואני נקח בסוף מעשה. ואף על גב דפירא הוא. רבי יוחנן בן נורי היא – ואדיל בתר חוותא. ואבהו קורטוב דשיל משלש לוגים לפסול מקוה. ומשום דלא מרתיא מיהו. והבא נמי. אף על גב דפירא הוא עד שלא החמין. הואיל חוותיה מיהו – פוסל את המקוה. ולגבי מעשר נמי. הואיל חוותיה טעמא מיהו – אינו נקח. ורב נתנן דאמר כרבנן דאמר:

בשהחמין מחלוקת, ופתייתין רבי יהודה. וכן אמר רבי יוסי ברבי הנינא: בשהחמין מחלוקת. ואמר רב נתנן אמר רבה בר אבהו: תמר שקלחו בכסף מעשר לכפרה החמין – קנה מעשר, מאי מעמקא? איגלאו מילתא למפרע דפירא הוא. – אלא פתייתין קרתי: החמין – אין, לא החמין – לא, דלמא אי שבקיה הוה מחמין – אמר רבה: קששירי ממונו פבוס ולא החמין. רבא אמר: הא קמי? רבי יוחנן בן נורי היא, קרתי: שלש לוגין מים חסר קורטוב שפפול לתוכן קורטוב ויין, ופיראיהו כפיראה ויין, ונפלו למקוה – לא פסלוהו. שלש לוגין מים חסר קורטוב שפפול לתוכן קורטוב חלב, ופיראיהו כפירא מים, ונפלו למקוה – לא פסלוהו. רבי יוחנן בן נורי אמר: הכל חולץ אחר הפירא; לאו אמר רבי יוחנן: פתר חוותא איגלין? הכא נמי – זיל פתר חוותא, ומעמא חוותא דהאי מאי ניהו? ופליגי דרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר: הכל מודים שאין מפרשין עליו מקום אחר אלא אם כן החמין. קסבר: בלא החמין מחלוקת; ועד פאי לא מחיבין רבי יהודה אלא מיניה וביה, אבל מעמא – לא, דלמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור, ומן הפטור על החיוב. תנו רבנן. תתקד עד שלא החמין משקין

1 לאו דוקא בשהחמין מחלוקת – אלא דוקא בשהחמין מחלוקת. אלא כיון שסופו להחמין אף על גב דלא החמין. כדאמר בסמוך. ובראי יין חשיב לרבי יהודה. ונתקן בסוף מעשר. ואפילו יש בו שלשה לוגין מים מלבד היין אינו פוסל את המקוה. כי הדין דנחשבין המים כפירי לחיות נקחים בסוף מעשר. עליון מקוה נמי משום דלאו פסלי ליה. לא לומר: את הנדקין – משום דהוה כבשן שנקח אבן בניין. לא דמי, דעל ידי הנקוה משומר דהיי, אבל במים שבחמין אין נקחין אלא מים חדשים כיון, לפי שיש בה טעם כמו יין מוזג. ואפילו למאן דהנא 'חסר קורטוב' בירשאה במשנה דמיתיה בסמוך, הא שלש לוגין מים של פסלי ליה – לא דמי, דההם ליבא טעמא דתרמא אלא חוותא לבד, ולא חישבין בחוותא כיון דליבא טעמא. אלא אמר רבא, אדכא חייב תרמא מונא אפירי. והדבא דלא החמין חשיב ליה כדאי מים, משום דפסול את המקוה. ודקסב דמי שטובא מיעקב ליה. ומהותין רבנן – משום דאף רבי יהודה היא – דהא דלא מוקי פלוגתייהו בשלא החמין, ופתייתין רבנן – משום דאף רבי יהודה היה פוסל בלא החמין. דלמא אי שבקיה הוה מחמין – לאו אאך נקדון בכסף מעשר פרי, דברין הוא דאין נקחין מספא. אלא אפוסל את המקוה פרי. ומספא אין לפסול, כדאיתא בחומסאן (ריש פרק ב' דמקואות: מקוה שהציתו ריקן ובא ומצאו מלא – כשר, מפני שהיו ספק מים שאובין למקוה. וכן מוכח בממה משניות. רבא אמר רבי יוחנן בן נורי היא – רבא בא לומר שאפילו שירי ממנו בבוס החמין – חשיב מים כל זמן שלא החמין, לפסול את המקוה. כרבי יוחנן בן נורי אמר: שלש לוגין מים חסר קורטוב שפפול לתוכן קורטוב חלב חשיב במים לפסול את המקוה. כיון דטעמא חוותא מיהו. ורבא נמי, טעמא חוותא מיהו. ואף על גב דלא דמי לגמרי, דההם אותו חלב אין סופו לחיות בו טעם חלב, וגם לא היה נקח בכסף מעשר. אבל הבא סופו שיהיה בו טעם יין דמיתיה בעצמם נחשבין יין לחיות נקחים בכסף מעשר. כדאמר בעירובין (כ"ב.) 'בשכר' – לרבות תמר משחימין. מכל מקום מדוקדק רבא, כיון דאפילו חלב עמוזו נחשב מים להשלים שיעור בשהחמין. מכל מקום מדוקדק רבא, כיון דאפילו חלב עמוזו נחשב מים להשלים שיעור שלשה לוגין לפסול את המקוה, הוא הדין דהוא פוסל את המקוה אף על גב דסופו לחיות. כיון שהתאם מיהו טעמא חוותא מיהו. ומעמא חוותא חייב מיהו – אף על פי שלא הוכיח רבי יוחנן בן נורי אלא חוותא. מכל מקום עירי' שלא היא בו טעם יין, ולכן נקט רבא טעמא חוותא. ודפשיט ר' יוחנן בן שזאי דומא למים לא היה פוסל את המקוה, ואפילו מונא מישלש לוגים מים. אבל רבא נקט רבי יוחנן בן נורי 'חלב חולץ אחר הטעם והמראה', למאן דגרסי בריש מכות (ג"ב.) 'חסר קורטוב', דמשמע: הא יש בו שלשה לוגין פוסל את המקוה אף על גבי דמיראין יין. ורבא רבי יוחנן בן נורי לחלוק גם על רישא ולומר דאין פוסל כיון שיש בו מראה יין, אף על פי שיש בו טעם מים – לכך לא הוכיח טעמא אלא מראה. ולא גורס ברישא 'חסר קורטוב', דהשתא לא קאמר רבי יוחנן בן נורי אלא אסיפא, נקט מראה למימד דבין ברישא בין בספיא חולץ אחר המראה. כלומר, כי היה מודה ליה ברישא דאדולין אחר המראה – אודי ליה נמי בספיא דאדולין בתר טעמא ומראה.

ופליגא דרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר הכל מודים בו – ואם תאמר: אמאי פליגי? האי אתי שפיר כרב נתנן, דהכי קאמר: אף על גב דרבי יהודה מתייב במעשר משחהמין, וזה שסופו להחמין – מודה דאין מפרשין עליו תמנד אלא אם כן החמין זה הוה. משום דלמא אין סופו להחמין זה אין סופו להחמין, תהוה ליה ביו שבו לומר: דלכך קאמר דפליגי, דמשמע הלשון דמנדו בין רבנן בין רבי יהודה, שאפילו רבנן אמרו: זה הלשון נשקף פירושין עליו נמקום אחר אלא כן החמין. אבל החמין מפרשין. ורב נתנן מוקי פלוגתייהו בהחמין סבר: פטור רבנן אפילו חוותא תתקד עד לא החמין משקין במים וטורח משחמין אין משקין במים – ואם תאמר: לרב נתנן דחשיב ליה פריש בשטופו להחמין אף על גב דלא החמין, מנאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן? ויש לומר: (סיפא) 'עד שלא החמין' דבא – אין סופו להחמין. ששיי ממנו בוס ואלא החמין. כדאיתא לרש"י 'עד שלא החמין' דמתניתין. הבא

קורטוב חלב לא משלם לפסול את המקוה ואף על גב דחוותא דכולהו מיהו הוא. והבא נמי, אף על גב דחוותיה מיהו, הואיל ופירא הוה – לא פסול מקוה, ולגבי מעשר נמי – נקח. לא פסלוהו – דאף על גב דאיבא שלשה לוגין שלמים, כיון דחוותיהו דחמרא – לא פסלי. שלשה לוגין חסר קורטוב שפפול לתוכן קורטוב חלב – שאינו דוחה את מראה המים. ופיראיהו כפירא מים – ולא לרביא שיערש במיא – לא פסלי, דרבנן תרתי בעי. שיעורא חוותא. ולא חולץ אחר המראה – כדי רביא דאולת ברישא בתר חוותא. ואמרת לא פסלוהו – סיפא נמי חיל בתר חוותא. ואמאי פסלוהו. לאו אמר רבי יוחנן ב' – אבא הוא דמיסית לה למילתייהו. דמתניתין כרבי יוחנן בן נורי. והבא נמי – דתמד עד שלא החמין, ואף על פי שיערש להחמין וחסתא פירא הוא. הואיל חוותיה מיהו – פסול מקוה ואינו נקח. ורב נתנן כרבנן, דאף על גב דחוותיה מיהו – לא פסלי, דתרתיה בעינן לפסול מקוה ושיעורא חוותא. ולענין מעשר – נקח. דאפירא שפפול דאדולין אתר חוותא, והבא לא בעי תרתי. ומשום דקדשא משמע דתמנד אתר חוותא, וסיפא משמע דלא אולת בתר חוותא. ורבא דאמר רבי יוחנן (דאמר מיהו, דאמר כתנא קמא דלא אולת בתר חוותא. ורבא דאמר רבי יוחנן) תנינן (רבנן). והאי אמרין בפרק קמא דמכות אליבא דרבא. ד'חסר קורטוב' תנינן ברישא, ודכא קמא לאו אף זו קאמר. ורבי יוחנן בן נורי אירשא נמי פליג, ואתא למימד דתפלו שלשה לוגין שלמים ומיראין במראה יין לא פסלי. ובספא, אף על גב דליבא שלשה לוגין שלמים מים, הואיל דאיבא מראה מים – פסלי. ופליגא דרבי אלעזר – דא דאמר רבי יהודה. למינן לעיל: בשהחמין מחלוקת. פליגא אוריבי אלעזר. הכל מודים – אפילו ביד יהודה. שאין מפרשין עליו מנקיים אחר – תמנד אחר. אלא אם כן החמין – מנד זה שהוא בא לתוך ולמקיים עליו מנקיים אחר. ומדקאמר רבי יוחנן בן נורי ויהודה כל אילעור לא חמין אלא ליעור לא חמין אחר. ומכלל דמחייב ליה רבי יהודה כל חלוקה בין הפטור עליו מנקיים אחר. דער דף לא מחייב ליה רבי יהודה אלא מיניה וביה. אבל במקום אחר, אפילו הוא כיוצא בו שלא החמין – לא, שאם זה עתיד להחמין הווי פירא, וזה אין עתיד להחמין, וקא מפרשין כן הפטור על החיוב או מן החיוב על הפטור. ומפרשין מן הפטור על החיוב אוכל טבל, שהרי אין שם מעשר חל על מעשרותיו. שאינו ראוי לכך, וגמרא נקח על שהפריש עליו. ומפרשין מן החיוב על הפטור מכל טבל, שהרי אין שם תרומה חלה עליו, חיי שוה שהוא מפרש עליו אין צורך לכך, כגמרא שנתנו לו טבלה זה הוכיח בתרומה, ומאבילו כליו על חנם. וטבל במיתה אין לכוון, כדאמרין ב' אילו קו דגושפתי' (מנדרין פ"א.)

1 **הבא** נמי מבלבלי - ורבא סלקא דעתך, דכי נטמאו מעיקרא בפני עצמך, אינו מועיל
2 לזן חשקה אלא בפני עצמך, חשקה דרב רבינו אליעזר ממין; למה לי טעמא
3 דנבלבלי כי נמי קפי פרי למעיל סלקא ליה חשקה, כדאשכחן בפרק "התערובת" (ובחס
4 טעם.) גיין זין וחבל לזין אין חוצצין, שדרך קדוש שברים המים אלא קף הורא, ועלתה לו
5 טפילה ונראה ואלא קשה מיהו, ולא דמי. ודראי
6 אנבא דגרביא או אנבא דמנא מחלחלי בהו מיא,
7 אבל דרך חשקה לא.
8 **אבל** חכמים אומרים שי מיואן במקום חליצה
9 הדגיתא - מתרגמין דרב סמין ונדה
10 (בנא) היה מצוי לאחיו, אבל מייחז ברייתא,
11 משום דמפרשי בה רבי מאיר. **עד** שירבה
12 השחור על הלבן - פירוש: הכשר לכל הוא.
13 וקאמר רבי יוחנן דבעי שיעורו אורו ומקום
14 מן השערות, ובשתי שערות סג, כדמפורש
15 בפרק "בא סמין" ונדה נבא; ולא שירבה ממש,
16 אלא שתי שערות שבתות ונראה כמו
17 שריבה השחור. כלומר, דומה כמו שיש שם
18 שערות הרבה. ושם פירש בקונטרס דלא גרסינן
19 "על הלבן".

1 **משקין** במים, **משקיהמיין** - אין משקין במים. **אמר**
2 **רבא:** לא שנו אלא שתמדו במים מהוירם ונמאן,
3 **אבל** במימים מעיקרא - לא. **אור** רב גביהו מבי פתול
4 **אמר**ה לשמעטא קמיה דרב אשי: מאי שגא ממואין
5 מעיקרא דלא - דאמרין: אידי דמיא יקרוי שקני
6 תתאי, ופירא קפי מלעיל, ולא קא סלקא ליה חשקה
7 למיא; אי הוי, מהוירם ולכפוף נמאן נמו; אלא
8 מבלבלי, וכל נמו מבלבלי **משנה** לא קמוס ששי
9 מבר און קנס, וכל קמוס ששי קנס אין מבר. **גמרא**
10 **אמר** רב יהודה אמר רב: זו דברי רבי מאיר, אבל
11 **הקמים** אמרו: יש קנס במקום מבר. **דתינא:** קטנה
12 מפת יום אחד עד שתביא שתי שערות - יש לה מבר
13 ואין לה קנס, משתביא שתי שערות עד שתפוגר -
14 יש לה קנס ואין לה מבר, דברי רבי מאיר; שתייה רבי

הדרן עלך הכל שוחטין

15 **מאר** אומר: כל מקום שיש מבר אין קנס, וכל מקום שיש קנס אין מבר. **ותקמים** אומרים:
16 **קטנה** מפת שלש שנים ויום אחד עד שתפוגר - יש לה קנס. קנס אין, מבר לא? - **אימא:**
17 **אף** קנס במקום מבר. **משנה** כל מקום שיש מיואן אין חליצה, וכל מקום שיש חליצה אין
18 מיואן. **גמרא** אמר רב יהודה אמר רב: זו דברי רבי מאיר, אבל הקמים אומרים: יש
19 **מקום** חליצה. **דתינא:** עד מתי הפת ממואנת? עד שתביא שתי שערות, דברי רבי
20 **מאיר**. רבי יהודה אומר: עד שירבה השחור על הלבן. **משנה** כל מקום שיש תקיעה - אין
21 הכבלה, וכל מקום שיש הכבלה - אין תקיעה; ויום טוב שחל להיות בערב שבת - תוקעין
22 ולא מבדילין, במוצאי שבת - מבדילין ולא תוקעין. כיצד מבדילין? **המבדיל** בין קודש
23 לקודש. רבי דוסא אומר: "בין קודש המור לקודש הקל". **גמרא** היכי תוקע? אמר רב
24 יהודה: תוקע ומריע מתוך תקיעה, ורב אסי אמר: תוקע ומריע בגשימה אחת. **אתקון** רב
25 **אסי** החוצל בשמשותיה. מיתבי: ויום טוב שחל להיות בערב שבת - תוקעין ולא מריעין; מאי
26 לאו לא מריעין קללי? - לא, רב יהודה מתיירא למעמיה, ורב אסי מתיירא למעמיה; רב יהודה
27 מתיירא למעמיה - לא מריעין בפני עצמה, אלא מתוך תקיעה; ורב אסי מתיירא למעמיה -
28 לא מריעין בשתי גשימות, אלא בגשימה אחת. **"ובמוצאי שבת"** כו'. היכא אמר לה? אמר
29 רב יהודה: פתחיתמה. **וכן** אמר רב נתנן: פתחיתמה. ורב ששת בריה דרב אידי אמר: אף
30 פתחיתמה. **ולית** הלכתא פנותיה. **רב** דוסא אומר: "בין קודש המור לקודש הקל". **ולית**
31 **הלכתא** פנותיה. אמר רבי יודא: ויום טוב שחל להיות באמצע שבת, אמר: "המבדיל בין קודש
32 לחול ובין לחשך קל, אפילו וישראל לבוים וכן ויום השביעי ליששת ימי המעשה; מאי תוקעין?
33 סדר התבולות הוא מונה."

הדרן עלך הכל שוחטין

1 יכולה למאן. **עד** שירבה השחור - שיוקף אותו מקום בשער. ובמסכת נדה (בבב) מפרש: לא שירבה ממש, אלא שיהו שתי שערות ארוכות שחכות ונבאל כמו שירבה
2 השחור. **משנה** תקיעה - ערבי שבתות וימים טובים, להבטיל את העם מן המלאכה. ובין השמשות תוקעין להבדיל בין קודש לחול. **הבדלה** - תפלה על הבוס,
3 במוצאי שבתות וימים טובים. תוקעין - אף על פי שגם היום יום טוב היה ואין בו מלאכה - תוקעין, להבדיל ממלאכת אוכל נפש. ולא מבדילין - מפני שהנכנס תמור
4 מן הירצא. חל להיות במוצאי שבת מבדילין - לפי שהירצא חמור מן הנכנס. ותקיעה אין כאן. כיצד מבדילין - בין שבת ליום טוב שחודש במוצאי שבת. **גמרא**
5 היכי תוקע - ביום טוב שבערב שבת, כשהוא תוקע להבדיל בין קודש לחול. דבעי שיהי משאר ערבי שבתות, שהיו אין קדושה הנכנסת תמורה מקדושה הירצא לא
6 מתוך תקיעה - קודם שסיים התקיעה הוא מריע בסופה. בגשימה אחת - ומכל מקום מפקסין הוא ביתיים. **היכא אמר** לה - להאי "בין קודש לקודש". **בתייתמה**
7 - שחיה הבלה. אבל פתחיתמה הוא אומר: "בין קודש לחול", וכן אנו נוהגים. **אף** בתייתמה - מתודל: "המבדיל בין קודש לקודש, בין אור לחושך". **ולית** הלכתא מיתיה
8 שהיה למנות סדר הבדלות הוא בתחלה והבדלה כדתיבה באורייתא - בקודש וחול תתיבה. וכן כתיב (ויקרא) ויום טוב מולדתינו
9 קודש הקל. **במוצאי שבת** - אפילו באימון בין יום השביעי, אף על גב דלא שייך בין השביעי, וכן כתיב. **סדר** הבדלות - אומרות בתורה הוא מונה. **ולחביל**
10 בין הקדש וגו' ויקרא יג, "יחביל בין האור ובין החושך" ובראשית א, "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי" ויקרא כ, רבין יום השביעי כו' היינו בין קודש לחול, ומשום
11 דבעי למימר מעין תתימה סמוך לתתימה.

הדרן עלך הכל שוחטין

1 משקין במים - אם נטמא, דמאי בעלמא הוא. **משקיהמיין** אין משקין במים -
2 דחמורא הוא, וכליל אורם ניתנה להם תורת טהרה במקוה, אבל באוכל בשוקה
3 לא נאמר בהן טבילה. ומים מטהרים בהשקה, שאם יש לו מים יפים לשתיה
4 ונטמאו - נותנן בכלי ומשקין במי מקוה עד שנושקין במים, והוי חומר ובעלי
5 לזבי מקוה, כתרומה נטמא שורע, בפרש
6 שבתלה טומאתה והיא טהורה, והבי מיקרש
7 "בלב שעה" (פסחים לד). אבל קין במים לאו
8 ורעה היא. וטעמא ליה בטיל, לא שנו -
9 דמשקיהמיין. אבל **במאן** מעיקרא לא -
10 ורב גביהו פריך עלה: מאי שגא ממואין
11 כלומר, טעמא דהא מתרגמין בגא מניה
12 מרב אסי: יקרוי = כבודין, קפי = עץ, ורעם
13 הברזל" מתרגמין; וכפא פירולא (מלכים ב'
14 חז, מבלבלי - וחביל יהוה, המים והזין של
15 תמו, והלך מנהיג עליו לה חשקה. **משנה** כל
16 מקום שיש מבר - לא קנה שבת קטנה
17 ואביה וכאי למוכרה. אין קנס - אם נאנסה
18 או נפתתה אין לאביה תמישים כסף,
19 ונדה" דנדה" כתיב (זברים כב): "ונתן האיש
20 השוכב עמה לזבי ונערה תמישים כסף".
21 וכל מקום שיש קנס - והיינו כשבא,
22 נערה. אין מבר - דתינא בערבין (בבב).
23 יכול ומכור אדם חו בשטרא נערה? אמרת
24 קל חומר, ומה מכורה כבר יוצאה עכשיו
25 בסימני נערות, שאינה מכורה אינו קד שלא
26 תימכר? **גמרא** זו דברי רבי מאיר -
27 דאמר: קטנה אין לה קנס, אבל חכמים
28 אומרים: יש לה קנס לקטנה. וטעמא מפרש
29 בכחות (מבב): כל מקום שיש קנס -
30 לכא דאי - אפילו קטנה ממואנת, בת שלש
31 שנים - ראוייה לביאה. הכי גרסינן: קטנה
32 מפת יום אחד עד שתביא שתי שערות יש
33 לה מבר ולא קנס. וחכמים אומרים קטנה
34 בת שלש שנים שהיא ראויה לביאה כל לה
35 קנס. מבר לא - בתמייה, והלא קטנה היא
36 עד שתביא שתי שערות **אימא** אף קנס -
37 יש לה, ואף על פי שיש מבר משתרחא
38 לביאה עד שתביא שתי שערות, וקודם
39 שתראה לביאה יש מבר ואין קנס, ומשתיבא
40 שהי שערות ועד שתוביגי יש קנס ולא מבר.
41 ובין גברות להערות ששה חדשים. **משנה**
42 מיואן - ביהומה שקדושה אמה או אודה,
43 ואפילו לדעתה - יכולה למאן ויוצאה בלא
44 גט, עד שתביא שתי שערות, וכל ימי
45 קטנותה אינה ראוייה לחליצה; אם כימה
46 היא, ד"איש" כתיב בפרשה: "ואם לא יתפין
47 האיש" ודברים כהן, ומקשינן אשה לאיש.
48 ומשנראית לחליצה אינה יכולה למאן.
49 **גמרא** זו דברי רבי מאיר - דאמר: נערה
50 לא ממואנת במקום חליצה - דאפילו נערה

חזקין. פרק שני - השוחט דף כז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רש"י

1 **משנה שחיטתו כשרה** - בגמרא פריך: שנים בבמה מאי לשון ידעבר שיקי ביה?
2 אלא במה שחוט וילך? **אחד בעוף** - בגמרא וני טעמא. ורובו של אחד - שיל כל
3 אחד ואחד. ווידידי - חטי העוצר שמקלקח את הדם. ובגמרא (כתב) מפרש דאעק
4 קאי; ומשום להוציא את הדם. **רוב אחד בעוף ב'** - בגמרא (כתב) פריך. את התא
5 ליה רישא **גמרא השוחט ב'** - כד פריך

6 ידעבר משמע, הלכך קשיא לך: שנים בבמה?
7 לבתולה לא סגי בהדיא? בתמימה. **אמרו בעוף**
8 - קאי 'השוחט', לבתולה אצרכה רבנן
9 ותריווהו משום תרובה לעיבורי; ולמא לא אתי
10 למיעבר רובא דחד. מן הצואר - מן הגרון.
11 **ששה** - כסופה. פתוחו - הכשרה לאבילה
12 וטרודה; לשנא אריטנא טתוה - הוציא את
13 דמו ונקוה. ולחאי אריטנא גרסינן: 'חטרו לישנא
14 דרבינו הוי', וללישנא קמוז גרסינן: 'דאכשור'
15 הוא. **ואימא מונבו** - כסופה תמידי. ששה -
16 משמע כופף אל הפה, ככלל שברך ליתבוה
17 הוא זוקף. **מאנוז** - שהוא כופפה כשהוא
18 רגוע. **דס הנפש** - דהא מקרשים בתבי, ודס
19 הנפש בעינן לרזקה, דכתביב דמו בנפש הוא
20 ואני נתתי ליה ממוח' וני ויקרא יוז -
21 דס שהנפש יוצאה בו מנפח. הכי גרסינן: ותו
22 שהייה דרסה חדרה ב' - ולא גרסינן
23 'ולישנא'; וקרא **מאנוז אחא** - כיון
24 הדלכות שחיטה הלכה למשה מסיני הן. **דלא**
25 **לשויה גיטסרא** - שיהי חלוק כל המפקה
26 לשנים. הכי משמע 'חטה' - הוציא את דמו
27 ותו לא; ולדכך לישנא - דהכי אבילתו
28 הדיני סימנין ותו לא. לישנא אריטנא: **דלא**
29 **לשויה גיטסרא** - שיהי חלוק אף על פי ש
30 השוחט יחטטה הלכה למשה מסיני הם - ש
31 מהם שנכתבו, כגון דרסה, ומפקין לשמן ולבו
32 מ'רוטת' - אק ורשט אלא לשון ומשך, וכי
33 גמירי להתבא - אשאר. ודרסה קרי גיטסרא
34 כרתן במנחתיה; היה שוחט ורחה את הראש
35 בבת אחת - אלמא דרסה לשון התות ראש
36 בבת אחת קרי לה; הדיני גיטסרא. מנפי
37 שהעליך ומבאי את חתך אלא לפי דעתו
38 ושבוהו וצרה משך את ידיו. אבל הדרוס - ש
39 החתך כמו שחובנין מלק דק או לדעת או
40 קפולטו. שחורבן מבוחי להלך. **שוב** - שדמו
41 זב חתוה - שברוה; כלומר התבחה. **מוחבטו**
42 - שהוא זב ליחה תמיד, דהא דס בקרא לא
43 כתביב לבו - אם תתקע זב סכח הוא זב דס
44 הדרה; **דלא לשויה גיטסרא** - לא ידורס, מן
45 הכי משמע: חתוה עד שיכוח ותו לא. אבל
46 הרוס אין בידו למעב ולמשוך ידו. ובלישנא
47 אריטנא דפרשיית: חתוה עד מוקם שהוא זב
48 ותו לא; מר ליק מאני קרא אמר ומר ליקף מאני
49 קרא. **שסח** - שמוציא קול. לשון מסייע
50 להוציא את דם; ובגמרות (מא) נמי לענין מומין
51 במבומה נתן; ועביטיל רוב המורב בלשונו. **ותנא**
52 **מיתתי לה מונבו** - לממרא מיתתי לה מקרא
53 דלעיל או מגמרא, כדארמון. אבל נתת דרסה
54 כתובים מיתתי לה מונבו. אין לי - שקריין
55 נתנים אלא אותן שכלל הפשטה -
56 כדכתביב 'הפשטי ונתח', וגי עירכה דכתביב
57 'נתחים' - כבכלל גמסטי משמע. מנין
58 לרבות - בגמרא עירכה נפס את הראש אשיתו
59 בכלל הפשטה; שתיי ותו בדיחשה קורם הפשטה. **למה**
60 שהוא. כדארמין בובחים (פ.ה.) צמר (שבראש הכבשים ושערן) שבוקן התיישב (העצמות והגידין) והקרנים והטלפים, (שנאמר) 'הקטיט הבוק את הכל המובחה'. **תלמוד לומר**
61 **את ראשו ואת פירו** וכו' - ולקמיה פריך: תלמוד לומר 'את הראש ואת הפיר' מביעי ליה למיתני. דהא ביה קיימין כלל רישיה מן הצואר - יאי אלו הכי; במאי היתו?
62 ופרכינן: **תנא פתח בראש ופיר** - למה נאמר 'את הראש ואת הפיר' וסיים ב'ראש ופיר', דקאמא תלמוד לומר 'את ראשו ואת פירו ותרך'? הכי גרסינן: **ופירו מיכני**
63 **לוח לברתיא** וכו' - והכי מסיים תלמודנו.

1 **השוחט** רבי יהודה אומר עד שיחוט את הוורדיין - דקא בעוף, הוואיל תעלוהו
2 כולו כאחד, מוקי לה בגמרא. וכיבי יהודה קיימא נן, כדאמר פריק קמא
3 דברכות (מ.ג.) הדרו בוורדיין כרבי יהודה. ונראה דרוקא לבתולה קאמר רבי יהודה,
4 אבל אם עלאו ידעבר ולא נחטבו הוורדיין - שרי. כדבומה גמרא (מ.א.), קאמר רבי
5 פפסי: **ירשא בחולין ויחולין פירו** - דקאמר רבי יהודה
6 עד שיחוט את הוורדיין, ופליגי רבנן עליה. ואי
7 אמרת בקדשים, אמאי פליגי ליה? דאז עצמו
8 דלם הוא צריך? ואי רבי יהודה בריעבר נמי אסר,
9 דלמא לבתולה מווד רבנן, אבל בריעבר פליגי
10 עליה לכך נראה, דפשיטא ליה דרבי יהודה לא
11 קאמר אלא לבתולה. והא דקאמר בתוספתא
12 דרבי יהודה פוסל ביה עד שיחוט את הוורט
13 ואת הוורדיין - לא ואז פוסל בריעבר, אלא
14 כלומר אסור.
15 **חצי אחד בעוף** - את הוורין חצי כל אחד.
16 ואגב 'רוב אחד' נקט 'חצי אחד'.
17 ומרישא נמי שמעי ליה דרוקא רוב בעוף, ולא
18 נקטיה אלא אלא דביעי למיתני אחד וחצי
19 בבמה, אף על גב דרתי פטור בהשנין כן
20 הכל - שחיטה פסולה. **שנים** בבמה
21 לבתולה לא עד כמה לשחוט ויליול - ואי
22 משום הוורדיין - אפילו רבי יהודה מודה
23 בבמה, הוואיל ומתנחה אבי ברבי לוקמין
24 (כתב). **ותו** שהייה דרסה וחלדה כו' - בכל
25 הספרים גרסינן: 'ולישנא'; ובגרסות הניה
26 'ותו'. וקשה לפרושיה, דאי התלמוד קאמר לה
27 ומסיק דקרא אתא רבי לרשיה גיטסרא. וכן
28 בשמין גבי קרא ד'רובחת' מוקי לקרא דלא
29 דלישנא גיטסרא, למח לי כתי קראי לחבי; ועתה,
30 דמפיש רלם לשויה גיטסרא - שלא יחתך
31 הצואר עם הסימנין, הכי משמע מ'רוטת'?
32 ועד, אמאי סליק דערך שחתך המפרקת
33 אתר שחיטת הסימנין? דקאמא בגרסת הספרים
34 דרסי: 'ולישנא', ורוב כהנא קאמר לה
35 שדיסה מן הצואר נמי גמרא ולא מאנוז ולא
36 מוחבטו. אבל אמאי לא דיענן מדיכן מתחילה,
37 אי מן הערך מבחיה לא מצד הגרון כספינטי,
38 ולחבי אתא 'רוטת' - לומר מוקם ששת.
39 וקיימא מילתא דרב כהנא דקאמא: נעך
40 לשחיטה מן הצואר, הדיני גרון, כרתנו לעיל
41 (ט.ס.) שכל הצואר כשר לשחיטה בכל הערוף
42 כשר למליקה. **מנין** לרבות את הראש שבר
43 לתוחו? - ומתנה שמעיל דהוי ככלל 'נתח אותה'
44 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
45 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
46 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
47 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
48 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
49 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
50 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
51 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
52 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
53 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
54 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
55 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
56 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
57 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
58 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
59 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
60 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
61 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
62 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**
63 אמר: תימה; דברפי קאמר: **שנאמרי**: **שנאמרי**

הצואר. ותנא פתח ב'ראש ופיר' ומסיים ב'ראשו ופירו'? - הכי קאמר: מנין לרבות את הראש
שכבר הותו? תלמוד לומר: 'את הראש ואת הפיר'. ו'ראשו ופירו' למה לי? - מביעי ליה
לכרתניא: מנין לראש ופיר שקודמין לכל התחיים? תלמוד לומר: 'את ראשו ואת פירו ותרך'. ופיר

חולין. פרק שני - השוחט דף כז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 ופדר קמא למאי אתא - מה שמקשיקו; לכתוב דף ראש ותרני פדר. דמדח ראש ידעין
2 שהוא בכלל עורבה. ופדר אבד ודרשין מניה שחופו על בית השחיטה. ידעין
3 דראש קודם לכל אברים נראה, דאי לא כתיב אל חד ראש לא היה הדרשין מניה
4 שכבר דתוהו. אלא חדר הדרשין מניה שחופו על בית השחיטה. וזה שמעין מניה
5 שקודם לכל האברים. ואלו הדרשין מתירא

6 דכתוב ראש שני אשמועינן דשחיטה מה הצואר. 1
7 **באיזו** תורה שוחטה בהמה לעוף - בפרק 2
8 "חטאת העוף" בובחוס (ט"ב). הדרשין מניה. מה 3
9 שהיה דבר שבמשכיתו לאבילה מחדר סרפתה 4
10 מטומאתה, אף עף כר. תרתי שמע מניה. **מה** 5
11 עוף בסימן אחד - דכתבי: "ופלג ולא יבדיל" 6
12 והקראו ה' 7
13 **דרש** בר קפרא - לדידה אינטרין "ואת" 8
14 לשום דרשא.

15 **תדע** שדרי של להם קשקשת - תימה; מה 8
16 ערך ראה על וזה דקראו כתיב בהריאי 9
17 "ישירו המים שרץ נפש חיה ועוף" ויש לומר - 10
18 דמיתו ראה. דכין דברית המים נירית בהם 11
19 ולא לדמותם לדגים לענן שחיתה. 12
20 **ועוד** שאלו - פירוש קונטרס; התגמל את 13
21 רבן יוחנן מן זבאי. ולא נמו שפירש 14
22 בקונטרס את רבן גמליאל; ובכל דוכתי דאיבי 15
23 "ועד שאלו" עליה קאי. אף על גב דלא מתיי 16
24 הוה כמו "כי ביום" שבכל התלמוד, דהיי ביום 17
25 שמיני בו את רבי אלעזר בן עזריה נשיא; 18
26 כדאמרין בפרק הפלת השדר (ברכות כ"א). 19
27 **בשפיכה** בעלמא - ואפילו לדבר מאיר 20
28 ידליף לקמן בפרק "כסוי הדם" 21
29 (פ"ה). דשפיכה שאינה מוחשית שמה שחיתה, 22
30 דגמר דרשיתיה שפיכה מוחשית דרין, מכל מקום 23
31 אין מקרא יוצא מדי פשוט.

תדעו
23 סימנין אי אפשר - שפכר הוקש לדיגים, לפוטרו בלא כלום אי אפשר - שפכר הוקש
24 לבהמה, הא כיצד הקשור? בסימן אחד. דיגים דלאו בני שחיטה ננהו מלנין? אי לימא משום
25 דכתבי: "הצאן ובקר ישחט להם אם את כל דיגי תים יאסף להם" - פאסיפה בעלמא סגי
26 להו. - אלא משהו, גבי שליו דכתבי: "ויאסף את השליו", הכי נמי דלאו בשחיטה? והא
27 אמרת: לפוטרו בלא כלום אי אפשר, שפכר הוקש לבהמה? - תהם לא פתיבא אסיפה
28 במקום שחיטה דאחרוני, הכא פתיבא אסיפה במקום שחיטה דאחרוני. דיש עובר גליליה:
29 בהמה שנבראת מן תפשה - הקשרה בשני סימנים, דיגים שנבראו מן המים - הקשורין בלא
30 כלום, עוף שנברא מן הרקק - הקשרו בסימן אחד. אומר רב שמואל קפוטקאה: תדע, שהרי
31 עופות יש להן קשקשת בגדליהם בדיגים. ועוד שאלו, פתוב אחר אומר: "ויאסף אליהם
32 ישירו המים שרין גפש חיה ועוף ועופה" - אלאמא ממיא איברו, וכתבי: "ויצר ה' אליהם
33 מן הארמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים" - אלאמא מארעא איברו! אמר לו: מן
34 הרקק נבראו. ראה תלמודיו מסתכלים זה בזה, אומר להם: קשה בעיניכם שחייתו את אויבי
35 בקש? מן המים נבראו ולמה הביאו אל האדם? לקרות להן שם. ויש אומרים: פלשון אחר
36 אומר לאותו הגמון, ובפלשון הראשון אומר להן תלמודיו, משום דכתבי על "ויצר". אומר
37 רב יהודה משום רבי יצחק בן פנחס: אין שחיטה לעוף מן התורה, שצאמרי: "ושפך" -
38 בשפיכה בעלמא סגי. - אי הכי, חיה נמי - אי תקש לפסולי המוקדשין. - עוף נמי אי תקש
39 לבהמה, דכתבי: "ואת תורת הבהמה והעוף!" - הא פתיב: "ושפך את דמו". - וכאי פתיב
40 דשדייה ליה על עוף? שדייה אהיה! - מסתברא, משום דסליק מניה. (סימן): נתגבל דם
41 במליקה) מיתבי: השוחט נתגבלה בידו, הוחרר והמקער - פטור מלקפות; ויא אמרת אין
42 שחיטה לעוף מן התורה, נחתו וזו היא שחיטתו, לביעי פסוי! - מי סברת עוף? לא,
43 פתיב. הא שמע: השוחט את עוף הדיגים, חייב לקפות, כיצד הוא עושה? או עוף, וקראו:

חולין. פרק שני - השוחט דף כז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 ופדר קמא למה לי - בשלמא ראש אינטרין לרביי משום שכבר דתוהו, אלא הפדר
2 למה לי? דרך כבוד - שבשקריב הראש חופה הפדר על מקום חתך, מפני שמתוכך
3 ברם. מיתו לה מהבא - שחיטה מן הצואר. וזאת תורת הבהמה - לעיל מניה
4 איירי טעמא נבילות. עוף אינו מטמא בעמנו ובמשא; דכתבי: "לשטמה" והי קרא
5 נבא, אין אך אלא מה שאומר בה; לא יאכל
6 לשטמה בה. בהמה אינה מטמאה בבית
7 הבליעה - אם תהיה לו חבר. דתני: ויכל
8 תהא נבלת בהמה מטמאה בבית הבליעה?
9 תלמוד לומר: "לא יאכל לשטמה"; לו שאין
10 לה טעמא אלא דרך אבילותה, יתנה ויש ש
11 לה טעמא קודם שאכלנה. מה בהמה
12 בשחיטה? - יוצאה מדיד נבלת, כתיב (ויקרא
13 א): "ושחט את בני הקרי"; אי מה בהמה כרוב
14 שנים - מדאנטרין לעיל לרבות את הראש
15 שכבר דתוהו. אין בסימן אחד - לא דתוהו קריא
16 ליה, ולא אינטרין לרבותיה. זאת - משמע
17 הוא. מה עוף הכשרו מן הצואר - מליקתו.
18 אף בהמה הכשרה מן הצואר - שחיטתה.
19 היינו דאמרן; ותנא מיתו לה מהבא. זאת מאי
20 עבדי ליה - כיון דעוף לכל בהמה ליה, אלא
21 בהמה מקוץ לפאו. משמע מאי ידע? בסימן
22 אחד - דכתבי (ויקרא ה) בהמה: "ולא יבדיל".
23 "ואת" מנעט, שלא לכל בהמה הוקשו אלא
24 לדבר אחד. הבהמה והעוף - וכל נפש חיה
25 הדרמשת ממים, דגים. תריבו בשני סימנים -
26 כבהמה, דנפקא לן ממנו לרבות את הראש
27 שכבר דתוהו" לעיל גמון. אי אפשר שכבר
28 הוקשו לדגים - דלאו בני שחיטה ניתו,
29 כדלוקמן. **הבא כתיבא אסיפה** - כדריא על
30 שחיטת הבהמה ומדעיני כדריביה וכתבי בוד
31 אסיפה - שמע מניה דקאי דוא. אין בהשחה -
32 לפיכך של יו חיות בריא חזק. רקק -
33 "ירבילא", שיש בה מיה וישה. תדע - שמן
34 הרקק נבראו. ועוף שאלו - הרקק והתגמל
35 את רבן גמליאל שאלות הרהב, הון בבכורות
36 (ה"א). וגם זאת שאלו. ודבא תנייה משום בררא
37 העופות. שרין נפש חיה ועוף - אלאמא נמא
38 איבריבניה עופות. ולמה תתיב אל האדם -
39 רבן גמליאל קאמר לה. כלומר, ולמה נכתבו
40 כאן - משום קריאתם של. לקרות להם שם -
41 הכי קאמר: ורצו מן הארמה כל חית השדה
42 ואת כל עוף השמים לראות מה יקרא לו, ולא
43 איציהה קאי. משום דכתבי - ויצר לה על עוף
44 השמים" על "ויצר", דמשמע דתני אסיפיה
45 לישנא אחרניא משום דכתבי "על" - כלומר,
46 מקרא קמא עפדה משמע דתני הארץ נבראו
47 דכתבי "על הארץ", דמשמע דתני אסיפיה, אלא
48 תכתיב נמי בקרא בתרא: "ויצר מן הארמה", זה
49 שמעתי, וראשון נראה בעיני. אין שחיטה
50 לעוף מן התורה - והקושט ד"זאת תורה" -
51 לאקושי בהמה למליקת העוף שחיתה שחיטה
52 מן הצואר, כדאמרין לעיל. ואפילו מחדה
53 שבעל פה מהלכה למשה מסיני אין לו, אלא
54 מדברי סופרים. וכן עוף קריה נבלה אלא
55 אם מן התאליה, או היתה נבכה שלא על
56 ידי סימנים. אבל נחיה או עיקר סימנין כשר
57 בו. חיה נמי - דהא חיה נמי בהאי קרא
58 כתיבא. לפסולי המוקדשין - כדאמרין לקמן
59 שבמעטות ובתנא; מקשיש צבי אידיא לפסולי
60 המוקדשין. אי תקש לבהמה - וינטא: אין

1 ופדר קמא למה לי - בשלמא ראש אינטרין לרביי משום שכבר דתוהו, אלא הפדר
2 למה לי? דרך כבוד - שבשקריב הראש חופה הפדר על מקום חתך, מפני שמתוכך
3 ברם. מיתו לה מהבא - שחיטה מן הצואר. וזאת תורת הבהמה - לעיל מניה
4 איירי טעמא נבילות. עוף אינו מטמא בעמנו ובמשא; דכתבי: "לשטמה" והי קרא
5 נבא, אין אך אלא מה שאומר בה; לא יאכל
6 לשטמה בה. בהמה אינה מטמאה בבית
7 הבליעה - אם תהיה לו חבר. דתני: ויכל
8 תהא נבלת בהמה מטמאה בבית הבליעה?
9 תלמוד לומר: "לא יאכל לשטמה"; לו שאין
10 לה טעמא אלא דרך אבילותה, יתנה ויש ש
11 לה טעמא קודם שאכלנה. מה בהמה
12 בשחיטה? - יוצאה מדיד נבלת, כתיב (ויקרא
13 א): "ושחט את בני הקרי"; אי מה בהמה כרוב
14 שנים - מדאנטרין לעיל לרבות את הראש
15 שכבר דתוהו. אין בסימן אחד - לא דתוהו קריא
16 ליה, ולא אינטרין לרבותיה. זאת - משמע
17 הוא. מה עוף הכשרו מן הצואר - מליקתו.
18 אף בהמה הכשרה מן הצואר - שחיטתה.
19 היינו דאמרן; ותנא מיתו לה מהבא. זאת מאי
20 עבדי ליה - כיון דעוף לכל בהמה ליה, אלא
21 בהמה מקוץ לפאו. משמע מאי ידע? בסימן
22 אחד - דכתבי (ויקרא ה) בהמה: "ולא יבדיל".
23 "ואת" מנעט, שלא לכל בהמה הוקשו אלא
24 לדבר אחד. הבהמה והעוף - וכל נפש חיה
25 הדרמשת ממים, דגים. תריבו בשני סימנים -
26 כבהמה, דנפקא לן ממנו לרבות את הראש
27 שכבר דתוהו" לעיל גמון. אי אפשר שכבר
28 הוקשו לדגים - דלאו בני שחיטה ניתו,
29 כדלוקמן. **הבא כתיבא אסיפה** - כדריא על
30 שחיטת הבהמה ומדעיני כדריביה וכתבי בוד
31 אסיפה - שמע מניה דקאי דוא. אין בהשחה -
32 לפיכך של יו חיות בריא חזק. רקק -
33 "ירבילא", שיש בה מיה וישה. תדע - שמן
34 הרקק נבראו. ועוף שאלו - הרקק והתגמל
35 את רבן גמליאל שאלות הרהב, הון בבכורות
36 (ה"א). וגם זאת שאלו. ודבא תנייה משום בררא
37 העופות. שרין נפש חיה ועוף - אלאמא נמא
38 איבריבניה עופות. ולמה תתיב אל האדם -
39 רבן גמליאל קאמר לה. כלומר, ולמה נכתבו
40 כאן - משום קריאתם של. לקרות להם שם -
41 הכי קאמר: ורצו מן הארמה כל חית השדה
42 ואת כל עוף השמים לראות מה יקרא לו, ולא
43 איציהה קאי. משום דכתבי - ויצר לה על עוף
44 השמים" על "ויצר", דמשמע דתני אסיפיה
45 לישנא אחרניא משום דכתבי "על" - כלומר,
46 מקרא קמא עפדה משמע דתני הארץ נבראו
47 דכתבי "על הארץ", דמשמע דתני אסיפיה, אלא
48 תכתיב נמי בקרא בתרא: "ויצר מן הארמה", זה
49 שמעתי, וראשון נראה בעיני. אין שחיטה
50 לעוף מן התורה - והקושט ד"זאת תורה" -
51 לאקושי בהמה למליקת העוף שחיתה שחיטה
52 מן הצואר, כדאמרין לעיל. ואפילו מחדה
53 שבעל פה מהלכה למשה מסיני אין לו, אלא
54 מדברי סופרים. וכן עוף קריה נבלה אלא
55 אם מן התאליה, או היתה נבכה שלא על
56 ידי סימנים. אבל נחיה או עיקר סימנין כשר
57 בו. חיה נמי - דהא חיה נמי בהאי קרא
58 כתיבא. לפסולי המוקדשין - כדאמרין לקמן
59 שבמעטות ובתנא; מקשיש צבי אידיא לפסולי
60 המוקדשין. אי תקש לבהמה - וינטא: אין

דיקש למחצה דסליק מניה - אי עוף אשר יאכל ושפך את דמו. ונתגבלה בידו - של מדרע. ונחורו והמקער - מדרע. פטור מלקפות - דראש יאכל כתיב ויקרא
ז. לביעי כמי - דהא כתיבא מקרא אחרניא וידעיה. ונבדח מיה שחיטה? מי כבדת בעוף - קאי? בתוהו חק, וכסוי ידוה ב כתיב - כדאברהם כתיב. והבשרה ידוה על שחיטה
היא. והשוחט - דהא הוצרך כסוי. ויצרך לדם - כדמפריש מיה. ויחייב לבכות - על כרחו, ושבו לא יקרא למלאכה. כיצד קושה - לחפטר מן הכסוי? נחורו או עיקרה.

חז"ל. פרק שני - השוחט דף כח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

מאי לאו בעוף - קאי, שהרי דמו ראו לניבא, לתולעת הגדלה בבגדי צמר שקורין "טיניא", כדכתיב "כבגד אבלו עש" ואיוב וגו' וקאמר: נחורו ופטר מן הכסוי. ואי אין שחיטה לעוף - נחורו צריך כסוי, שזו היא שחיטתו ללאב - צבע עור ארום שקורין **פרקיא - מילך - עוף קורשים בסכין - ונבילה, דאין מליקה אלא בעוף, וכל נמי [רבי] שדרה ויפטרק - בעל רובי כשר, כדאמרין בפרק קמא (חולין כ"א,א) היא טרפה, משום דסבין לאו מליקה הוא. תינה לה סכין - שחותר סימנין לאתר שנטרפה. לשהיה מידה נבילה - דהא טרפה שחיטה אינה מטמאה, (ועוד) נחירתו זו היא שחיטתו. והך שחיטה מן הערפק, כי שהוא מחליד ובין שהוא דרוס כדאמרין בפרק קמא (חולין כ"ב) מכל מקום לא נרעה מנייה. וטרפה מיהא היא. מדידה רבי יצחק שני טרפה לעוף כדחתן (חולין ג"כ,א) אלו טרפה בעוף, ואין כשר בו אלא נחירה שהיא בסימנין, כדכתיב "ושפר" או עיקר, אבל הריגה בעלמא לא. הוא דאמר - רבי יצחק מן פתח, דאמר כי היא תנא: שוף אין לו שחיטה וכו'. ברבי - גדולה כדורו. אך כאשר יאכל וגו' - בפסולי המוקדשין שגדור בזמנין קמי מה למדנו מצינו וכו'. אבל לכתוב "אי תנא הטהור חדרו יאכלנו" מה פסולי המוקדשין שחיטה - לדלעל מהזוהא קרא תוכי "זבחת מוקדש" וגו'. כספרי גרסין: מקיש צבי ואיל לבמהו, מה בחמה שחוטתו בו ולא מוקי להאי קרא ריבי יריחי' בפסולי המוקדשין, אלא בשר תרבו של חז"ל, מנא תנא - לדלעל, דקתני: נחורו או עיקרו, דפליגי ערבי דרבי אלעזר הקפרי. כאשר צויתין - למי שנתפרסה לו מצד שחיטה על פה, הדיכין צידו בכתב. רוב אחר בו - לאו מקרא יליף, אלא כלומר, על הכותב שחיטה נצטוה. וזשט - מיוחד שבסימנים הוא, שחיות הבמהה חליו בו, דהא נבגק במהו משטרפא, ואילו קה עד דמיפסק רובא. שחט את החושב - בעוף, ואדכס שחיטה בנרגרת לא קתני - דינמא: שחט נרגרת ואחר כי נשטת הרושט כשרה אכלנו לא מיחשבטא חזל לחייה. מיהו דנרגרת עכידא לאשחטושי - להכי נקט שחיטה בושט' והשטמה בנרגרת, עני הצאי סימנין - פסול, ולדעול דהא עבד מדי דמי, דזיל הבא ליבא שיעורא חזל הבא ליבא שיעורא. בעוף - שגלוחו כולו כאחד, וצריך שירוצי מני שחיטה יפה. עד שחיטתו - וזנא טמא לאל עאל אלא אוורידין. וזשט דושט סמוך לוורידין - נקט ליה, ומיהו הוא חז"ל קנה. הוושט חז"ל קנה למפרקת, סמוך לוורידין. ושהה בה כזי כשרה - משום דחזי נרגרת לאו התחלת שחיטה היא, שאפילו נקרע חציו לא מטריפא תוכי. לא בכהמה - כלומר: הא אפילו בכתמא קאמר, דהא נגרה לא אנרגרת קאי, אלא אבולה שחיטה קאי, ומיור - שחט דעתין: ומיור בהאי כל שחוא, שהרי נקטת הרוב, דתמינא קמיתא כשרה דמיא, ותיאבי רוב קמך, נמי לוושט - קמא (חולין כ"א,א) דאי חזיר רוב רוחו הבשר עם המפרקת קודם לסימנין - היא לא מזה קודם חתיבת הסימנין, וזו מאי מליק, בעולה - דבעי הבדלה, כדאמרן בפרק קמא (חולין כ"א,א): חזיר שנים, קתני מיהא "לוושט או לקנה", כרב נחמן, מאי חזי עלה - לענין שחיטה. כדאמרת - במליקה, דלמא - מליקה שאני, דאיבא חתיבת שדרת ומפרקת, ואולי היא חזוניה בכל דהו. מפספס קועיה - מלולכך צוארו בדמא, שנקרע צוארו, וצריך לברוק בסימנין שחט נפסק הקנה או תיקו הוושט. ומשום ספק דרוסה לא בעי למבריקה.

מאי לאו בעוף, דקא בעי ליה לרמיה לניבא? - לא, כהנה, דקא בעי ליה לרמיה ללפא. תא שמעי: מלק בסכין - מטמא בגדים אבות תלמידיה; ואי אפרת אין שחיטה לעוף מן התורה, נתי נמי דכי תכרי ליה שדרה ומפרקת הויא לה טרפה, תהני לה סכין לטהרה מדי נבילה! - הוא דאמר כי האי תנא; דתניא, רבי אלעזר הקפרי ברבי אומר: מה תלמוד לומר "אך כאשר יאכל את הצבי" וגו'; וכי מה למדנו מצבי ואיל למפלי המוקדשין: מה נמצא, מוקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין: מה נמצא, מוקיש צבי ואיל לשחיטה; ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה אלא מדברי סופרים. מנא תנא דפליגי עליה דרבי אלעזר הקפרי? רבי היא; דתניא, רבי אומר: "והכתוב... כאשר צויתין" - מלמד ששנמטה משה על הושט ועל הקנה, ועל רוב אפרת, רבי נחמן אומר: או וושט או קנה, רב אפרת בר אבהא אומר: וושט ולא קנה. רב נחמן אומר או וושט או קנה - אפרת קתני, אפרת כל דהו; רב אדא בר אבהא אומר וושט ולא קנה, מאי אדא - מיהוה. (סימין) שחט הצאי נרגרת פנימה, דהא חז"ל (העוף) מיתוכי: שחט את הושט' ואחר כך נשטת הנרגרת - לשדרה, נשטתה הנרגרת ואחר כך שחט את הושט - פסולה. שחט את הושט' ונמצאת הנרגרת שמוטה, ואינו יודע אם קודם שחיטה נשטתה אם לאחר שחיטה נשטתה, זה היה מעשה, ואמר: כל ספק בשחיטה - פסולה; ואילו שחיטה בנרגרת לא קתני! - משום דנרגרת עכידא לאישחטושי. תא שמעי: שחט שני הצאי סימנין בעוף - פסולה, ואין צריך לומר בכהמה. רבי יהודה אומר: בעוף עד ששחטו את הושט' ואת הושט' וזו היתה שחיטה סמוך לורידין. תא שמעי: שחט חצי נרגרת, ושחט כדי שחיטה אחרת, ונמר שחיטתו - פשרה; מאי לאו בעוף, ומאי נמרה - נמרה לנרגרת? - לא, בכהמה, ומאי נמרה - נמרה לשחיטה כולה. תא שמעי: הרי שחטה חצי קנה פגום, והוספי עליו כל שהוא ונמר - שחיטתו פשרה; מאי לאו בעוף, ומאי נמרה - נמרה לנרגרת? - לא, בכהמה, ומאי נמרה - נמרה לוושט. תא שמעי: כיצד מולקין תמאת העוף? חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד ששנע' לוושט או לקנה; הניע לוושט או לקנה חותך סימן אפרת ורוב בשר עמו, ובעולה - שנים או רוב שנים; מיתבא דרב אדא בר אבהא תיתבא. מאי חזי עליה? - מאי חזי עליה? פרקאמרת! - דלמא שאני התם, דאיבא שדרה ומפרקת. מאי? תא שמעי: דההוא בר אוןוא דהיה בי רבא, אתא פי מוספסם קועיה דמא, אמר רבא: אי שחיטה

תהני לה סכין לטהרה מדי נבילה - דך פירבא ליתא לרבי יוסי, דאמר בוחסין פרק תמאת העוף" (ט"ט). גבי מלק תמינא טרפה, דאין מליקה מטרת מדי נבילה, דרוקא שחיטה מטרת בבמה. אלא לרבי מאיר פריך, דקאמר התם גמי דמליקה מטרת. רבי' היא דתניא גמי, דהו מצ' למימר בר קפרא היא, ודאית ליה לאוקמי משינוי דלעיל כרבי. וקתש רבני אפרים: דאוקמי סביה ליה רבי' דשי שחיטה לעוף מן התורה. ופריך: מי שאמר חז"ל נתי ושמע חבדו ואמר ואני' (נזיר ט"ב), קאמר גמי פלוגתא דרבי רובין, דבזיל עלמא כדי לתבו במצוה, ואם כן לרבי הא קא אכיל כזו מליקה דרבי נמי פריך לעיל מניה למנא, דאמר רבי לתבו במצוה: קאכיל כזו מליקה, ומשני: קסבר אין שחיטה לעוף מן התורה. ולרבי ליבא לשניי הבג, אם כן חוקשי. ואפילו יחיד סימנין חולץ ריבאי - נבילה היא לרבי, ובעי שחיטה מולקת בפרק קמא (חולין ט"ב) מליקה את המאבלת. ועוד, דמנא דאמר מחזיר קסבר מולק' ומביא במליקה פסול, דבעין אחר לא מיתוקמא מתנייהו פרק קמא (שם ט"ב), דנמצא בשר שחוטתו, ואם כן הוה ליה חלוטו ליה למה דהתם גמיר דיתאי בעלמא הוא, דמהא דליבא למיד דתניו פלוגתא דתנאי אי לה ספק הוא נבדח או לא לתבו, אבל כמאן תמא הוא דרבי סבר דהלכה הוא גמיר, כיון דסבר דשי שחיטה לעוף מן התורה. אי נמי, קסבר כדי לתבו, ומביא תמאת העוף אינו נאכל, מדי דהוא תמאת העוף הבא על הספק, ועל רוב אחד בעוף ועל שני שנים בבמה - יש מפרשים דרדשי גימטריא ד: ראשי - אף - אחד בעוף, שיש - שני שנים בבמה, ריש - רובו של אחד במצוה, שיש אחד בעוף ורוב שנים בבמה - ראשי תיבות למפרע, כי "ראשי" חזי רובו של אחד במצוה. ותיאבי כי גימטוס עקיה דמא - פירש בגמטוס: וצריך בדיקה בסימנים שחט נפסק הקנה או ניקב הוושט. ומשום ספק דרוסה לא בעי בדיקה, ותלין בכללא או בקנה, דאמר ביאלו טריפיה" (חולין ג"ג,א) ספק כלבא ספק שניאר - אימר כלבא, ואם תאמר: למאי נפקא מינה אי תלין בכללא או בקניא, כיון דאפילו קניא בעי בדיקה וש למור, נפקא מינה דא היה תיקו השארט הוא צריך בדיקה כגנו כל החלל אף על גב דליבא ריעותא אלא כגנו הסימנין, אי נמי, לענין ספק דרוסה, דאמר לאו הארימו הסימנין אלא שחטו טריפיה, כדאמר לקמן (נ"א) ונרגרת דרוסתו במשה, דיהודא מיקלא קליא, ורבינו יצחק מן אשר מפרש, דבאב בשמעתין היא משום

מאי לאו בעוף - קאי, שהרי דמו ראו לניבא, לתולעת הגדלה בבגדי צמר שקורין "טיניא", כדכתיב "כבגד אבלו עש" ואיוב וגו' וקאמר: נחורו ופטר מן הכסוי. ואי אין שחיטה לעוף - נחורו צריך כסוי, שזו היא שחיטתו ללאב - צבע עור ארום שקורין **פרקיא - מילך - עוף קורשים בסכין - ונבילה, דאין מליקה אלא בעוף, וכל נמי [רבי] שדרה ויפטרק - בעל רובי כשר, כדאמרין בפרק קמא (חולין כ"א,א) היא טרפה, משום דסבין לאו מליקה הוא. תינה לה סכין - שחותר סימנין לאתר שנטרפה. לשהיה מידה נבילה - דהא טרפה שחיטה אינה מטמאה, (ועוד) נחירתו זו היא שחיטתו. והך שחיטה מן הערפק, כי שהוא מחליד ובין שהוא דרוס כדאמרין בפרק קמא (חולין כ"ב) מכל מקום לא נרעה מנייה. וטרפה מיהא היא. מדידה רבי יצחק שני טרפה לעוף כדחתן (חולין ג"כ,א) אלו טרפה בעוף, ואין כשר בו אלא נחירה שהיא בסימנין, כדכתיב "ושפר" או עיקר, אבל הריגה בעלמא לא. הוא דאמר - רבי יצחק מן פתח, דאמר כי היא תנא: שוף אין לו שחיטה וכו'. ברבי - גדולה כדורו. אך כאשר יאכל וגו' - בפסולי המוקדשין שגדור בזמנין קמי מה למדנו מצינו וכו'. אבל לכתוב "אי תנא הטהור חדרו יאכלנו" מה פסולי המוקדשין שחיטה - לדלעל מהזוהא קרא תוכי "זבחת מוקדש" וגו'. כספרי גרסין: מקיש צבי ואיל לבמהו, מה בחמה שחוטתו בו ולא מוקי להאי קרא ריבי יריחי' בפסולי המוקדשין, אלא בשר תרבו של חז"ל, מנא תנא - לדלעל, דקתני: נחורו או עיקרו, דפליגי ערבי דרבי אלעזר הקפרי. כאשר צויתין - למי שנתפרסה לו מצד שחיטה על פה, הדיכין צידו בכתב. רוב אחר בו - לאו מקרא יליף, אלא כלומר, על הכותב שחיטה נצטוה. וזשט - מיוחד שבסימנים הוא, שחיות הבמהה חליו בו, דהא נבגק במהו משטרפא, ואילו קה עד דמיפסק רובא. שחט את החושב - בעוף, ואדכס שחיטה בנרגרת לא קתני - דינמא: שחט נרגרת ואחר כי נשטת הרושט כשרה אכלנו לא מיחשבטא חזל לחייה. מיהו דנרגרת עכידא לאשחטושי - להכי נקט שחיטה בושט' והשטמה בנרגרת, עני הצאי סימנין - פסול, ולדעול דהא עבד מדי דמי, דזיל הבא ליבא שיעורא חזל הבא ליבא שיעורא. בעוף - שגלוחו כולו כאחד, וצריך שירוצי מני שחיטה יפה. עד שחיטתו - וזנא טמא לאל עאל אלא אוורידין. וזשט דושט סמוך לוורידין - נקט ליה, ומיהו הוא חז"ל קנה. הוושט חז"ל קנה למפרקת, סמוך לוורידין. ושהה בה כזי כשרה - משום דחזי נרגרת לאו התחלת שחיטה היא, שאפילו נקרע חציו לא מטריפא תוכי. לא בכהמה - כלומר: הא אפילו בכתמא קאמר, דהא נגרה לא אנרגרת קאי, אלא אבולה שחיטה קאי, ומיור - שחט דעתין: ומיור בהאי כל שחוא, שהרי נקטת הרוב, דתמינא קמיתא כשרה דמיא, ותיאבי רוב קמך, נמי לוושט - קמא (חולין כ"א,א) דאי חזיר רוב רוחו הבשר עם המפרקת קודם לסימנין - היא לא מזה קודם חתיבת הסימנין, וזו מאי מליק, בעולה - דבעי הבדלה, כדאמרן בפרק קמא (חולין כ"א,א): חזיר שנים, קתני מיהא "לוושט או לקנה", כרב נחמן, מאי חזי עלה - לענין שחיטה. כדאמרת - במליקה, דלמא - מליקה שאני, דאיבא חתיבת שדרת ומפרקת, ואולי היא חזוניה בכל דהו. מפספס קועיה - מלולכך צוארו בדמא, שנקרע צוארו, וצריך לברוק בסימנין שחט נפסק הקנה או תיקו הוושט. ומשום ספק דרוסה לא בעי למבריקה.

מאי לאו בעוף, דקא בעי ליה לרמיה לניבא? - לא, כהנה, דקא בעי ליה לרמיה ללפא. תא שמעי: מלק בסכין - מטמא בגדים אבות תלמידיה; ואי אפרת אין שחיטה לעוף מן התורה, נתי נמי דכי תכרי ליה שדרה ומפרקת הויא לה טרפה, תהני לה סכין לטהרה מדי נבילה! - הוא דאמר כי האי תנא; דתניא, רבי אלעזר הקפרי ברבי אומר: מה תלמוד לומר "אך כאשר יאכל את הצבי" וגו'; וכי מה למדנו מצבי ואיל למפלי המוקדשין: מה נמצא, מוקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין: מה נמצא, מוקיש צבי ואיל לשחיטה; ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה אלא מדברי סופרים. מנא תנא דפליגי עליה דרבי אלעזר הקפרי? רבי היא; דתניא, רבי אומר: "והכתוב... כאשר צויתין" - מלמד ששנמטה משה על הושט ועל הקנה, ועל רוב אפרת, רבי נחמן אומר: או וושט או קנה, רב אפרת בר אבהא אומר: וושט ולא קנה. רב נחמן אומר או וושט או קנה - אפרת קתני, אפרת כל דהו; רב אדא בר אבהא אומר וושט ולא קנה, מאי אדא - מיהוה. (סימין) שחט הצאי נרגרת פנימה, דהא חז"ל (העוף) מיתוכי: שחט את הושט' ואחר כך נשטת הנרגרת - לשדרה, נשטתה הנרגרת ואחר כך שחט את הושט - פסולה. שחט את הושט' ונמצאת הנרגרת שמוטה, ואינו יודע אם קודם שחיטה נשטתה אם לאחר שחיטה נשטתה, זה היה מעשה, ואמר: כל ספק בשחיטה - פסולה; ואילו שחיטה בנרגרת לא קתני! - משום דנרגרת עכידא לאישחטושי. תא שמעי: שחט שני הצאי סימנין בעוף - פסולה, ואין צריך לומר בכהמה. רבי יהודה אומר: בעוף עד ששחטו את הושט' ואת הושט' וזו היתה שחיטה סמוך לורידין. תא שמעי: שחט חצי נרגרת, ושחט כדי שחיטה אחרת, ונמר שחיטתו - פשרה; מאי לאו בעוף, ומאי נמרה - נמרה לנרגרת? - לא, בכהמה, ומאי נמרה - נמרה לשחיטה כולה. תא שמעי: הרי שחטה חצי קנה פגום, והוספי עליו כל שהוא ונמר - שחיטתו פשרה; מאי לאו בעוף, ומאי נמרה - נמרה לוושט. תא שמעי: כיצד מולקין תמאת העוף? חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד ששנע' לוושט או לקנה; הניע לוושט או לקנה חותך סימן אפרת ורוב בשר עמו, ובעולה - שנים או רוב שנים; מיתבא דרב אדא בר אבהא תיתבא. מאי חזי עליה? - מאי חזי עליה? פרקאמרת! - דלמא שאני התם, דאיבא שדרה ומפרקת. מאי? תא שמעי: דההוא בר אוןוא דהיה בי רבא, אתא פי מוספסם קועיה דמא, אמר רבא: אי שחיטה

חולין. פרק שני - השוחט דף כח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 שחט ספק דרוסה. ואמר דקאמר: וחסט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים. והיינו
2 משום דאם הוסיף דקאמר יכירט בעור הוסיף החיזון הארום. אבל במקוה - יש
3 לזושת בדיקה אף מבחוץ. וכן משמע ב'אלו טריפות' (חולין מגא.) דקאמר רבה. וחסט אין
4 לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים. ולמאי נפקא מינה - לספק דרוסה. ולא קאמר: לספק
5 נקוב. ועוד אמרין (שם): שני עורות יש לו
6 לזושת. ניקב זה אלא זה - כשר. ונשויקב
7 הפנימי היכי ידענין אי ניקב חיזון אי לאו. כיון
8 דאין לו בדיקה מבחוץ אפילו לענין נקב ורוחץ
9 לזושת. כגון שניקב הפנימי מנמת חולי. ובחיזון
10 אין ניכר שום חולי. והרב רבינו אלחנן הקשה:
11 אי חסט יש לו בדיקה מבחוץ. אם כן מאי פריך.
12 והבי נמאי היכי אבל בשואה דלמא בדיקת נקב
13 שחט ונימא דרוסה. ופירוש אבל על ידי בדיקת נקב
14 לי שיש שום חולי שיהיה מנו דרוסה וקאן לו
15 בדיקה מבחוץ. אי נמי, הכי פירוש: שני חיות
16 דלא הוה אלא בלא בדיקה. פסח וקרישני מאו
17 איכא למימר? דאי אפסח החפירי העור
18 ולבדוק. דאין מום גדול מזה. ר"ב אמר מחצה
19 על מחצה כרוב - ובפרק 'אלו טריפות' (חולין
20 מדב.) בגמ' אפסח. ופסקת. הנהגתה. דאתא
21 לקיה רבב ודקה ברוב עוביה - מחצה נמי
22 קרי לה. ובמסקנא דאמר ידבולי עלמא
23 מחצה על מחצה אין כרוב. אין נחא טפי.
24 לפי שאי אפשר לצמצם - אפילו רבי יוסי
25 הגלילי דאמר בפרק שני דברכות (יזא.)
26 אפשר לצמצם - מודה הוא כולל חרס.
27 כדבארך התם: והואיל ויש בו גומות. ויש
28 לזחיכה מכאן הדלהה בדידי אדם אפשר
29 לצמצם. דמפולגיט אמוראי מנחצה על מחצה.
30 ובפרק קמא דעירובין (ט"ו.) בפרק כעמוד. אמר:
31 אי אפשר לצמצם. הכי שריא מספק? ואפילו
32 למנא דאסר. לא אסר אלא משום דרבי אמגריה
33 למשה: שחוט רובא. גזר רובא. ומיחו בדי
34 משום דאפסח הדלהה דאי אפשר לצמצם. אמר:
35 בפרק 'אריבעה אחין' (בבכות כזא.) לרבי יוחנן
36 דאמר: אחות איני עדין מי שטאן. ונימא וכו' וכו'
37 יוסי הגלילי אינו לא סתם תנא כרבי יוסי הגלילי
38 דאמר אפשר לצמצם. ובפרק 'חוריק' בביב
39 (טזא.) דפריך: ודאי אי אפשר לצמצם. נבי
40 מחצה על מחצה מעורשת ואינה מעורשת.
41 דמפרש דאתי תירושיה דתי חרדי בארבעה אמות
42 - התם נמי הוי כבידי שמיים. דמסתמא לא כחו
43 לבא בבת אחת. ולא אמר: בריש עירובין (ה.)
44 גבי ליה הושתק מדפנו של מבי. דקאמר רב
45 אשי אפילו חסתי מנבני שמונה. מה נפקא אי
46 עמד נפש - ניהר עומד מרובה. ואי פרוץ
47 נפש - ניוון שחוט לחי. מני אמר. דעו
48 תירושיה חי הדדי - וכל ליה סבר דבריה. וכי
49 ספק דבריהם להקל. משמע דאי אפשר לצמצם
50 ולברר הדתי וכו'. ולעיל אפשר לברר
51 ולמודד בצמצום על ידי טרחה. אבל לא
52 היתירושה הבנים למודד שם מספק. כיון דבין

1 והדר ניבדוק - למעלה מבית השחיטה ולמטה. אין לו בדיקה מבחוץ - לפי
2 שהוא טריפה נקבב משוה ואינו ניכר. וטיפת דב נבנסת לו הפנימי נקבב ואינו ניכר.
3 אבל קרום הפנימי לכן הוא וטיפת דב ניכרת בו, אבל החיזון ארום. ונבדוקיה לקנה
4 - שהקנה נבדק מבחוץ. לפי שאינו נטוף אלא ברוב. והדר נשחטיה לקנה,
5 והשחטה כשרה כשיטן אחד. ואחר כך יטלו
6 והושט כולו ועיקרוהו מן החלי. והצפנתו
7 וביקרוהו. וככס יוסף כרי בשפרות כרי
8 יוחנן - וצמרין בפרק 'גיד הנשה' (חולין
9 טזא.) דשרד ליה שמואל תליסר גמלי ספקי
10 דטרפתא למבדוקה בגוויהו. לישא
11 אחרינא: כרי יוחנן בכל מילי. והואיל
12 וצולחו כולו כאחד - לפיכך כרי להוציא
13 את כל דמו. עד שישחוט - ואי לתנחו
14 בשחיטה. אלא משום דרצא הדם. כנקבה
15 בעלמא סחי. בשעת שחיטה - שהדם חם
16 ויוצא. ממנו שלא הווצרו ויורדין -
17 כלומר, אין חיות תליה בהן. ואין צריך
18 להוצירו אלא משום דהו - למה אתה מוציאו
19 שחיטה? דרם בהן דהו - שחיטה משמע בעי
20 רבי יוחנן או לא? רבי - ריביה אף שיש
21 ליה הא דרב הפדא. מחצה על מחצה -
22 קא דעקת לענין שחוט טריפה קאמר.
23 כלומר, סימן שחיטתו שחוט וחיזו שחט
24 - הי כאלו רובו שחוט וכשר. והמנא
25 לישא - כשפסח למהה הלוכת שחיטה על
26 פה: לא תשיר רובא. והיא דאמר שנצוה
27 משה לשחוט רוב - והיני מחצה על מחצה,
28 דכיון דלא אישתייר רובא - רוב שחוט קרי
29 ליה. מירגמן - שכל ממא דמאורייתא כשר.
30 ונפקא מינה דלא שטבט מנבבל. חלקן
31 לשנים - עורט שנמא אין לו טרחה אלא
32 נתיצה. דכתיב: 'ותיך ויורקא יא', ואם
33 נשתייר רובו שלם אל תניצה הוא. שאי
34 אפשר לצמצם - שדוה מנתיצה. אמר דאי
35 בחד מנייהו איכא רובא, ולא ידענין בדי
36 מנייהו הילכך לא סלקא מנמאה מנייהו.
37 והי רוביה לביטב רובא - דאי
38 האי רובא - האי מניעטא. אבל לענין
39 שחיטה לא הווצר רוב אלא בחתיכה. וכי
40 קרינא פלגא רוב חתך - ליכא דמכוש
41 ליה. והדאי פלגא דקאי לא מקיף רוב שלם.
42 כרי

1 לא תשחט והדר נבדקיה - דלמא בנקובים נקב קשיוט!
2 נבדקיה והדר נשחטיה - האמר רבה: וישט אין לו
3 בדיקה מבחוץ אלא מבפנים! אמר ליה רב יוסף בריה:
4 נבדקיה לקנה, ונשחטיה לקנה ולקשוריה, והדר לקבנה
5 לישט ולבדוקיה. אמר רבא: ככס יוסף ברי בפרופות
6 פרבי יוחנן אלמא 'אחד' דקאמר - או היא או הא
7 רבי יהודה אומר: עד שישחוט. אמר רב הקדא:
8 לא אמר רבי יהודה אלא בעוף. והואיל וצולחו כולו
9 כאחד. אמר רבה, פיון דמנחתה אבר אבר - לא
10 צריך. למיבאר. דטעמא דרבי יהודה משום דהוא?
11 והנהו. רבי יהודה אומר: עד שישחוט את הוורדין!
12 אימא: עד שניקב את הוורדין, ומאי 'עד שישחוט' -
13 עד שניקוב בשעת שחיטה. תא שמע: וירדין בשחיטה,
14 דרבי רבי יהודה! - אימא: וירדין לנקב בשעת
15 שחיטה, דרבי רבי יהודה. תא שמע, אמרו לו לרבי
16 יהודה: מאתר שלא הוצרכו וירדין אלא להוציא מהן
17 דם, מה לי בשחיטה מה לי שלא בשחיטה? מקלל דרבי
18 יהודה סבר: בשחיטה! - הכי קאמרי לה: מה לי לנקב
19 בשעת שחיטה, מה לי לנקב שלא בשעת שחיטה. והוא
20 בשעת שחיטה אחי. דם, דריוס; וכלא בשעת
21 שחיטה לא אחי דם. דקריי. רבי רבי יוחנן וירדין
22 לרבי יהודה, שהה כהן דרם בהן, מהו? אמר ליה תתוא
23 סבא: הכי אמר רבי אלעזר, ואמרי לה: אמר ליה תתוא
24 סבא לרבי אלעזר, הכי אמר רבי יוחנן: מנקבן בקוץ והן
25 קשיון. תניא מותיה דרב הקדא: שחט שני חציא סימנין
26 בעוף. פסול. ואין צורך לומר בבנהיה. רבי יהודה אומר:
27 בעוף עד שישחוט את הוושט ואת הוורדין. חצי אחד
28 בעוף וכו'. אמר, רב אמר: מחצה על מחצה כרוב,
29 רב כהנא אומר: מחצה על מחצה אינו כרוב. רב אמר
30 מחצה על מחצה כרוב - הכי אמר ליה רהמנא למשה:
31 לא תשחט רובא. רב כהנא אומר מחצה על מחצה אינו כרוב -
32 שחוט רובא. (סימן) חצי קמינא גזרת פנימה) תני: חצי אחד בעוף, ואחר חצי בבנהיה - שחיטתו
33 פסולה; ואי אמתת מחצה על מחצה כרוב, אמאי פסול? חצי עבר ליה רובו - מירגמן, דלמא לא
34 אתי למעבד פלגא. אמר רב כהנא, תא שמע: חלקו לישט והן שיון - שניהם מומין, לפי שאי
35 אפשר לצמצם; הא אפשר לצמצם - מוורדין, אמאי מוורדין? זיל תהא איפא רובא, זיל תהא
36 איפא רובא! אמר רב פפא: תרי רובי בחד מנא ליכא. תא שמע: שחט חצי גזרת ושהה בה
37 וכו'

1 וכל

חולין. פרק שני – השוחט דף כט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" ר"א רש"י

כדי שחיטה אחרת – היינו שיעור שחיטה. ומזה – קא סלקא דעתך בבמהה
 קאי, דרבעיא רוב שנים, ומאי מגרד – לטושתה. ואי מחצה ברוב – כיון דשהה
 בחצי – אולא לא שחיטה, והיא לה כפגמה בעלמא. ואיטרפא לה בפסוקת
 הניגרותא אלא שבע מינה אינו כרוב, ופסוקת הניגרות ברובא בעינן. לא בעוף –

דמשו נפשי כשרה בדמפרשי. והי עבד ליה
 רובא – ואיכשרא מקמי שחיטה. לא עבד
 ליה כלום – עמשה טרפה. חצי קנה פגום
 בעוף, רוב הנראה לעינים – כלומר, רוב
 גמור, שרוא נכיר, מה טרפה – דאיכא
 מקומות טובא דמיטרפא בהו במשהו, כגון
 הנראה הושט והיראה וחרקין. בעינן רוב
 הנראה לעינים – ומקומות שחזק בהן
 רוב, כגון בקנה ובחוט השררה. שחיטה דעיי
 דאיכא רובא לא מחבשיא – דאפילו טאן
 דמכשר – משום דקרי ליה רובא הוא,
 ובמיעוטא כלולא מזה. מחצה על מחצה
 ברוב – וטהורים עשין לעצמן בטהרה.
 וטמאין עשין לעצמן בטומאה ולא מידחו
 לפסח שני כיוודין. אינו ברוב – ונרחק
 הטמאין עשין. והתם מאי טעמא דרב –
 הא בעלמא אמרת דלא הוי רובא דכתיב
 איש איש ב' יתיה טמא – דיחה לעיני
 ופלגא. ואי חד דרובא לא מיקרי, מזה מכלל
 יחיד נפק ליה, ולא מידחו. לרם הוא צריך
 – ליהוקה. מליקתו כשרה מיבעי ליה –
 כלומר, אעוף איבעי ליה למינהו מליקתו
 כשרה והדר ליתני אבהותו מחיטתה
 כשרה. הא לא קשיא – גבי הדי תננה
 וכו' טליק מבהמה כפי שחיטה. אלא וישא
 – כי בנת השחטת. מבדי ביה קאי – ובו
 התחיל להורוה, והכי סמי ליה שחיטה
 בעוף קדשים? "המולק" מיבעי ליה? הכי
 גרסינן? מאי רוב אחד רוב כל אחד ואחד
 – ולא גרסינן "אלא". לא פסיקא א"ר –
 ותנא מילתא דמישתמע בתרייהו. דהכי
 משמע: כן כל אחד בעוף כשרה; היבא
 דהכי בחד כולל תטאת – הוי רובו ככולו,
 והכי דבעי רתוי – הוי רוב כל אחד
 ככולו. שפיר – משום הכי פליגי רבנן
 עליה. דכיון דלא הוזכרו וירידין אלא משום
 דם, מה לי בשעת שחיטה מזה לי לאחד
 שחיטה? אלא בקדשים – הכי פליגי רבנן
 עליה? הווי עצמו – כל עצמה ועיקרה של
 שחיטה קדשים לרם היא צריכה. תובט –
 לרצונם כחבורה, ואמרין לקמן:
 "ותבהיהו כתיב, ושם אמר למסורת. "ותבה"
 משמע דלשוחט חתני קאמר לרם שנים,
 דאמר כתיב "ותבהיהו". ומכתיב "הוא"
 משמע נמי אובח, שאף הוא יחיד.
 ואמר רב כהנא – גרסינן. והא דרש לקיש
 בסדר יומא (לכב.) גבי הביאו לו לבחן גדול
 את הבהמה, קרצו – מפרשינן תהום: כרוב
 שנים, שלא היה יכול למרק ולגמור את
 השחיטה כולה. כשרה שכל עבודת יום
 הכפורים אינה כשרה אלא בו, דכתיב
 באיורי מות' ויקרא טו: "וכפר הבהן טש"
 ימשח אותה", והיא צריך לאחז מדר את
 המורק לקבל עלה – לפיכך חותך בו כדי
 הצדק שחיטה, ומניחה וממחה לקבל

ויל הבא איכא רובא – ואם תאמר: מאי קשיא ליה? דכי אמר נמי הבא: הכי אמריה
 רבנאן למשה לא תשייר רובא, כולעיל, הרי אין כאן רוב וטורחין? וש לומר: החלו
 הדבר בחשיבות, דמשום דחשיב ליה מחצה כרוב שרי לעיל, דיש כאן שיעור הכשר
 שחיטה. וכאן נמי יש חשיבות, מחצה דינו כרוב. וכולי עלמא מחצה על מחצה אינו
 ברוב – ואם תאמר: דברק פרץ עדיבוק
 (טו.) וספק כרב פפא, דברק פרץ בעימד
 מתרחי ודיה נראה לחלק בין שאר אסורין בדבר
 התלוי בחיות, לא אינו דמיתיה עלה לעיל דתגור.
 וגם תמה: דעדיבוק לא מיתיה לה. ותגור
 דמיתיה התם לא מיתיה הבא ושמן יש לחלק,
 דהכא אסור וטומאה. והתם לענין מחצות, ולא
 דמי.

איש נדחה ואין ציבור נדחין – תימה: דברק
 קמא דמרחיקין (טו.) בני "הצונאת את
 האיש הווא" וגו', ורשיה: איש ואשה אתה
 מנזיא לשעריך, ואי אתה מנזיא כל השעט כולו
 לשעריך. והכא לא ממעטי מ"איש" אלא רוב
 ישראל? וש לומר: דהתם מצני שחלק הכתוב
 בין יחיד למרובים משום עיר בעלמא לענין עיר
 נדחתה, לפיכך מסתברא לחלק משום שבת
 ולומר דלא מיקרי איש אי נמי, טובא איש
 ואשה כתיבי התם. בחולין דלא לרם
 דאמר צריך אימא בפלגא טב – והא דקתני חצי
 אחד בעוף, ואחד חצי בבמהה שחיטה פסולה
 – הווי סיפא דאיירי קדשים.
 ומירק אחד שחיטה על ידי – מירק לשון
 גמור, כדאמרין במדרש וירושלמי סוף
 פרק קמא דראש השנה: מי שהחיל במצה
 אומרם לה מרוק.

בחולין ונדח קדשים. וצריך, דאי אשמועינן חולין
 משום דלאו קדם הוא צריך, אכל ראשונים דלדם הוא צריך – אימא לא תיסקי
 ליה ברובא ער דאיפא פוליה; ואי אשמועינן קדשים – משום דלדם הוא צריך, אכל חולין
 דלדם לא צריך, אימא בפלגא סגי ליה, קא משמע לן. הי בחולין וחי בקדשים? אמר רב
 קהנא: מיסתברא וישא בחולין וסיפא בקדשים, מנא? מן קדמתי "השוחט", ואי סלקא דעתך
 וישא בקדשים, "המולק" מיבעי ליה. – אלא מאי, סיפא בקדשים? "שחיטתו פשרה", מליקתו
 פשרה? מיבעי ליה? – הא לא קשיא, איירי דסליק כבהמה, תנא נמי "שחיטתו פשרה". אלא
 וישא, מנדי על עוף קאי, אי סלקא דעתך בקדשים – "המולק" מיבעי ליה. רב שמי בר אשי
 אמר: וישא בחולין מהכא, דקתני: אהר בעוף, ואי סלקא דעתך בקדשים – הא איפא עולת
 העוף דבעי שני סימנים! – אלא מאי, סיפא בקדשים? רוב אהר בעוף? הא איפא עולת העוף
 דבעי שני סימנים? מאי "רוב אהר" – רוב כל אהר ואהר; וקרוין הוא וליתני "רוב שנים",
 כיון דאיפא קהנא דסגי ליה בחד סימן – משום הכי לא פסיקא ליה. רב פפא אמר: וישא
 בחולין מהכא: דקתני רבי יהודה אומר: ער שישוחט את הוורדי, ופליגי רבנן עליה; אי אפרת
 בשלמא בחולין – שפיר, אלא אי אפרת בקדשים, אפאי פליגי רבנן עליה? הוא עצמו דלם
 הוא צריך? רב אשי אמר: סיפא בקדשים מהכא, דקתני: השוחט שני ראשין פאחד – שחיטתו
 פשרה; "השוחט" – דיעבד אינו, לבתחלה לא. אי אפרת בשלמא בקדשים – היינו דלבתחלה
 לא, משום דתני רב יספי: "ותבה" – שלא יהא שנים שוחטים ובה אהר, "ותבהיה" – שלא
 יהא אהר שוחט שני ובהים; ואמר רב קהנא: "ותבהיה" כתיב. אלא אי אפרת בחולין – אפילו
 לבתחלה נמי. וף רבי שמעון פן לקיש כברי, וישא בחולין וסיפא בקדשים. דאמר רבי שמעון
 פן לקיש: פאחד ששיניו רובו של אהר פמהו, למה שנינו רוב אהר בעוף ורוב שנים בבמהה?
 לפי ששיניו: כתיבא לו את התמיד, קרצו ומירק אהר שחיטתו על דו; יכול לא מירק יהא
 פסול? לקך ששיניו: רוב אהר בעוף ורוב שנים בבמהה. אמר מר: יכול לא מירק יהא פסול?
 אם

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

1 אבן כן היה עבודה באתר - זהו מצי נמי למפרץ; אם כן היא ליה שחיטה בשנים,
2 כיון דאם לא מיקם פסול, ואין שנים שוחטין בנבא אחד אפילו בזה אחר זה, כדמוכח לקמן
3 בשמעתין, ואם תאמר: ומאי קשיא ליה מעבודה באחר; הא בפרק "טרף בקלפי" (יומא
4 מ.ב.א.) איבא נאמן דסבר אפילו שחיטת פר בן גדול בור, ואפילו מאן דפסלי - היינו דוקא
5 פרי, דקאית לרובתי איהו הכשרים לרובתי עליה
6 ארין ודוקא, אבל גמיר, דלא שייך לקובי יום
7 הכפרים; ולא קאי עליה ארין ודוקא - לא ושי
8 לומר, דמכל מקום פסול מדרבנן. **למה** לי
9 למגר - ואף על גב דבתרלן נמי בעינן כל
10 השנים לתתלה, מכל מקום כיון שיש דוקא
11 דבר - לא היה לנו לעשות על ידי אחר. **אמר**
12 ריש לקיש - שמעיה דלוי סבא אינה לשחיטה
13 אלא ביום - ומה דרבי סבירא ליה הכי
14 בפרק שני דרובים (ד.ל.כ.א.) אפילו הכי לא חשיב
15 ליה בחדי תרת הלכה (ד.ל.כ.א.) אפילו ביום גמיר
16 ויתון בריה פתח "חולין" (גימטא שני) משום
17 דריש שמעיה דלוי אמרה ריש לקיש. **גנון**
18 שחטת סימן אחד בחוץ - פירש בקונטרס: בעוף
19 קרשים. וקשה לפירושו: דמאי טעמא דתאן
20 דפסרי ליה כדמבליק בחוץ לא מריבא אלא
21 בשחיטה, ודרי עשה הבשר שחיטה בחוץ ורב
22 סימן נמי, למה לי לה למעני: שדרי עשה בה
23 מעשה חטאת העוף וקח ליה למעשר: משום
24 הדבשר שחיטת העוף ביסמין אחר; ועוד: דנקט רב
25 יוסף דאחד בחוץ ואחד בפנים נמי פוסלה,
26 משמע: הא שניהם בפנים - כשרה. ולא בוף -
27 הא אין הכשרו אלא במליקה, "חייב" היה ליה
28 למעני, ולא "פסולה" ונראה לפרש דאירי
29 במזבח, "פסולה" דנקט רב יוסף לאו דוקא
30 דחייב ועוד למי ליה טעמא. דאי חזובא לכא - אם
31 כן לוקי פלוגתיהו דביסמין אחד בחוץ ויסמן אחד
32 בפנים, ופליגי בחזובא, ואמאי מוקי לה במיעוט
33 טימון בחוץ וגמיר בפנים; ואם תאמר: ובת
34 פרקין (מ.ב.א.) גבי נתיבא: השוחט חטאת בשבת
35 בחוץ לעבודה וזה חייב שלש חטאות, ומוקי לה
36 בתנאת העוף, שדרי יצוי קנה פגום הוסיף עליו
37 כל שזוא, אית נבולא בחדי הרדי. ולחכי נבלי
38 חטאת ולא נקט ותיב, בשבאר ותיב מבי טימון
39 אחד לעבודה וזה אסרה, ותו לא מריב משום
40 שחתי חוץ. ויחטא, אבתי כין פסולתה נמי
41 מריבין ביסמין אחד משום שחתי חוץ -
42 למשמעין ותיב ותיבא יצוי קנה פגום, ואף על גב דסימן
43 אחד בחוץ מכל מקום כשיגמור סימן שני מיהא
44 לחייבי משום שחתי חוץ, וזה תומאי
45 ביסמין אחד הכא - היינו משום דגמר השני
46 בפנים. אבל תתם דאירי שחית לעבודה וזה,
47 מוכח דנאסרה ביסמין ראשון - לא חשיב כהו
48 שני אלא כמתחך בעפר. ודוי כמו תתקלקלה
49 בשחיטה, דאמר בסמוך דאגלאי מילתא למפרע
50 דלאו שחיטה היא כלל גבי פרי, לרך נקט עט
51 הדבשרו שחית אחד, וכן פירש לקמן בקונטרס.
52 **אירע** פסול בשחיטה - פירש הקונטרס: כגון
53 נתגבלה, ורבינו עם מפרשי: פסול של מלאכה
54 אחרת, דומיא דהוא, אית אמרת בשחיטה נמי
55 יש חילוק במלאכה בין עדים פסולה בין לאחר
56 פסולה, לא על פלוגי בשחיטה עצמה, ואמאי
57 נקט הוא; ואף על גב דאירי בפסול מלאכה,
58 מכל מקום קאמר דפרי בסמוך: שאני תתקלקלה
59 בשחיטה דאגלאי מילתא למפרע דלאו שחיטה
60 היא כלל, דכיון תתקלקלה - אם כן לא נעשה ערין כלום על פריה בשחיטה.

אם כן הווי ליה עבודה באחר, ותניא: **כל עבודה**
יום הכפרים אינן משרות אלא בזה - הכי קאמר:
ויכול יהא פסול מדרבנן? דקילקא דעיקר אמין
איכא פסול מדרבנן - לךך שנינו: רוב אחד בעוף
ורוב שנים בקהמה - ובאחר דאפילו פסולא דרבנן
ליכא, למה לי למר? - מצינה למר, אמר רבי
שמעון בן לקיש משום לוי סבא: אינה לשחיטה
אלא בסוף, ורבי יוחנן אמר: ישנה לשחיטה
ומתלה ועד סוף, אמר רבא: הפל מורים, והיא
דשחית יוסן אחד גוי ויסמן אחד ישראל
שחיה פסולה, שהרי נעשה בה מעשה טרפה
בד גוי; בעולת העוף נמי, היכא דמליק סימן
אחד למטה ויסמן אחד למעלה - פסולה, שהרי
עשה בה מעשה חטאת העוף למטה; לא נתלקו
אלא גנון ששחט סימן אחד בחוץ ויסמן אחד
בפנים, למאן דאמר ישנה לשחיטה מתלה ועד
סוף - מיתייב, למאן דאמר אינה לשחיטה אלא
בסוף - לא מיתייב, אמר ליה רבה בר שמי:
מר לא אמר הכי, ומנז? רב יוסף: היכא דשחט
סימן אחד בחוץ ויסמן אחד בפנים - נמי פסול,
שהרי נעשה בה מעשה חטאת העוף בחוץ;
לא נתלקו אלא גנון ששחט מעוט סימון בחוץ ונקרו
בפנים, למאן דאמר ישנה לשחיטה מתלה ועד
סוף - מיתייב, למאן דאמר אינה לשחיטה אלא
בסוף - לא מיתייב, מתיב רבי יודא: כל העוסקין בפרה
מתלה ועד סוף - ממצאין גנדים ופוסלין אותה
במלאכה אחרת, אירע בה פסול בשחיטה - בין
קודם פסולה בין לאחר פסולה אינה ממצאה גנדים;
באותה, קודם פסולה - ממצאה גנדים, לאחר פסולה
אינה ממצאה גנדים; ואי אמרת ישנה לשחיטה
מתלה ועד סוף - לפלוג נמי בשחיטה: אירע בה
פסול בשחיטה, קודם פסולה - ממצאה גנדים, לאחר
פסולה - אינה ממצאה גנדים; אמר רבא: תתקלקלה
שחיטה קאמר? שאני תתם, דאגלאי מלתא למפרע
דלאו שחיטה היא כלל, אמר רבא: אי קשיא לי -
הא קשיא לי: למאן דאמר אינה לשחיטה אלא בסוף,
לפלוג בהבשרה דפרה, כגון דשחטה בתרי גברי, ונברי
דנברי קמא לא ממצאה, ונברי בתרי ממצאה; אמר
רב יוסף: תרי גברי בהד זיבחה קאמר? בר מנינה
דההוא, דתניא: "תובח" - שלא יהו שנים שוחטין
זבת אחד, "תובחתי" - שלא יהא אחד שוחט שני
זבחים; ואמר רב קהנא: "תובחתי" מתיב, אמר ליה
אפי: לאו אהמר עליה, אמר רבה בר בר תתם אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי אלעזר שיעון

מצוה למר - משום ד, ואני שמעתי ביומא: משום "ברוך עם דירת מלך". ואין
לבי כך, דאם כן כל עבודת נמי, ודרי הכתוב הקפיד בכון גדול וגורש את רוב
עם. אינה לשחיטה - אין השחיטה קריה שחיטה אלא בסופה, ולקמייה מפרש
למאי הלכתא. ישנה לשחיטה - דאמר קרי שחיטה. **פסולה** - אפילו למאן
הכריז אינה לשחיטה אלא לבסוף ולא מעולם
שחיטת נמי מיהו שחיטת ישראל נמי לא
הווי, והיא ליה כיון בעלמא ואימפרא לה
מעשה טרפה - מעשה שהיה כדי ובשעיר
לטרפה בו, נעשה בה בדי גוי. **עולת הקרן**
למעלה מחוט הסיקרא, חטאת העוף למטה,
כדאמר בוחבים (סו.ה.א.). **שהרי עשה**
בה (מעשה חטאת העוף) לפסול - במקום
פסולה, מעשה שהיו חטוב חטוב חטאת העוף
אחד, הלכך הכי נמי חשיב לפסול, אף על גב
לדבולה לאו דהו שחית ער גוי מניש. **היא**
מיתייב - משום שחתי חוץ. **מר לא אמר**
הכי - דאילו בעוף, אם שחט סימן ראשון
בחוץ - מיתייב, שהרי דרותר כשר בפנים
במליקת חטאת העוף. **שהרי עוף קרשים**
בחוץ חייב, דילף מריבויא "דאשר ישחט"
בשחיטת קרשים בפרק "השחט" (ק.א.). אבל
המולק לאו דהו שחט פסול. **העוסקין בפרה**
- אדומה. **מתלה ועד סוף** - באחת
בעבודתה, בין באבוע ובין בתחלה ובין
בסוף. **ממצאין את הגנדים** - כדכתיב
(במדבר טז) "עץ ארז ארז ושני לוטלת
והשלך את לך שריפת הפרה", וסמך ליה
"ובסם בגויו ונקרו", וכתיב בשרשתה:
"וישחט אותה וכו'". ותניא בספרי: אם
המשליך את האבוב מטמא בגדים, השורף
לא כל שחט? וזה למעול לומר "והשורף"
- לא כל הכתוב ולימד על כל העוסקין בפרה
מתלה ועד סוף שדתי טעניב תבכוסת
בגדים. **ויפסלין אותה במלאכה** - אם
נתשקע עמה במלאכה אחרת, כגון שחטת
החך עמה לדעת. **דתניא (ספרי פרשת חקת):**
"ישחט אותה" - בא הכתוב ולימד על הפרה
שחטת מלאכה פוסלתה בשחיטה, "טרף
אב תפריח" - בא הכתוב ולימד שחטת
מלאכה פוסלת בשחיטה. **בשחיטה** -
כגון שנתבלה. **אינה ממצאה גנדים** -
שאני כאן עבודה, או אפילו כאן אפרה או אפרה
ולא עט בה, או אפילו נעם בה בפשוטי
כלי עץ, שלא נטמאו טמא נבלה - אינו
טמא משום מתקסע בפרה, שאין כאן פרה
אדומה. **באותה** - בהאזנת דמה, שדרי
מה דימנה שחט עם פנימין פתח על
הדכל, כדכתיב (במדבר טז) "והוה אל נבח
פני וגו'". **קודם פסולה ממצאה גנדים** -
דמתקסע בפרה הוא, ובעבר שחיטתה
בתכשר, דלאו שחיטה היא כלל -
שהרי סופה הוכיח. אבל היכא דנגמרה
שחיטה ממש, אימא לך, וכולה קריה
שחיטה מתלה ועד סוף, **לפלוג נמי** -
היא תתם בהבשרא דפרה, אפילו בפרה
שלא נפסלה יש חלק בין גנדים לבגדים.
חתימאה

חתימאה
היה כולו, דכיון תתקלקלה - אם כן לא נעשה ערין כלום על פריה בשחיטה.
תניא דהו על כרחך שלא היו שנים שוחטין ותיב אחד וזה, היינו לתתלה, אבל בריעבר כשר. ממו אחד שחט שני זבחים, דמוקי לעיל מתנחין שחטת שני זבחים כאחד שחיטת
ההוה בקרשים, ואם כן שחתי פלוגי בחוץ דפרה וישנו. דמיה רבין דתתלה אסור - מילתא לאו כשרה היא. אף על גב דפרך: לפלוג בעניי סדרים - הא כשראה עמי.
וחיון

שמה ירוסו - המתוך שה מושך לבן אהו לבלא, ושניהם דוחקים סבין על הצואה, יש

לחוש שלא יתירו דראש בבת אחת. בקולמוס - באלכסון, וברחלה חד מקום דראש

ומפורעת קרינא ביה. והתחיל בקנה למעלה וחתך ושיפע כלפי מטה, במקום שנגמרה

שחיטת קנה התחילה שחיטת חשט, וכן משנתנו למעלה. למדתנו רבינו - מלקחת

משנתנו - דקתני: שני אפסין בסבין, אפילו

בעני סבינין קמשרה. ואחין - לחתוך

בהלכות, אלא שהחליף, וחור והוציא את הסבין

וחתך העלין כדרכו. תחת השני - ששט כבר

הוא, והוא, ובלת - ומשמאה. מלפמה

למעלה - דכין דחת השני החליד - לא

אפשר אלא מלמטה למעלה, תחת מפתיל -

הכרוכה לה סביבות צוארה. מלו - דהא עור

נמי לא בכלל שחיטתו הוא. ממשקין ליה משום

הלדה, דהא נמי לא שנו. או דלמא, דהא נופח

וחלי לאו גופה. סבוכין - פלטר"ר. תיקן -

דלא חיקו דאשורא לחומרא. החליד בעינות

סימנין - לאחר ששטו רובו בחבשה, ש

אמרין: דהא אישחטת שפיר ברוב סימנין, או

דלמא כולה חרא שחטה היא, ואת בה חלדה?

ובמישט קמא פשיטא לן ודבלת דהא. תיקן -

ולחומרא. וגבי הרמה נמי דפירקא קמא (וחלין

טיא) בן שחט שלש הגרים שלש ושט

שלש, בין הגרים שלש ושטח שלש הגרים

שלש, בין שחט שני שלש הגרים שלש -

נספקא לן דלמא סבייא לן כרבוני טורפאי,

דמיטריי בכל חרא מנייהו. ועברין לחומרא,

דאף על גב דשנתינן לעיל (ט"א, ט"ב) שחט גרבת

והוא בה וגמרה - כשרה, ואוקמנא בעוף

ואבשרנא ממה נפשך דאי מצה על מצה

כרוב - דהא עבד ליה רובא, אלמא דמכי עבד

רובא בכשרות או דיש לפסולא ומיעטא -

לא מסבין אחתא שניא, דיתחיי הוא דודיתה

וטמנא, משום דמצה על מצה אינו כרוב,

ובשחיטה קמייאט אל מדי עבד, וזו שהה

בפלגא קנה לא איטרף, אבל במיעטא כתר,א

בין דקנה ובין דחשט, ובמישטא קמא דחשט -

ואף בהלכות גדולות כותב ודאי -

דשהה בסבינין בין בתחלה בין בסבין - אסור,

דכין ולא אפשר לן עברדין לחומרא. שני אפסין

בבת סימנין - בהמה אחת, חתיא חתיא הראש

בבת אחת - בארס מתחנה או דלעת, דחוק

הסבין בכוח ופוסק, ודשה דהא. היה שוחט -

במבישה. והתיא את הראש - בהבאה ראשונה

עד שלא הספיק להוליך, או שהספיק תחלה

ובמשיבת חתו דראש עד שלא הספיק תחלה

אם יש בסבין מלא צואר - חיי לנאר

כדמוקי בגמרא, ש כאן חלכה או דבואה וכשה,

יש בו כדי לשחוט במשיכה אבל דרסה, אבל

אם אין אפסין הסבין אלא כעבד הצואר או חיי

לנאר משחו - דרסה הוא, שאין הסימנין

נחבין במשיכה זו לבהד בלא דרסה. אם יש

בסבין מלא צואר אחד - מפרש בגמרא: חיי

לשני הצוארים, דיש בו שיעור שלשה צוארין,

גדפי

שמה ירוסו - המתוך שה מושך לבן אהו לבלא, ושניהם דוחקים סבין על הצואה, יש

לחוש שלא יתירו דראש בבת אחת. בקולמוס - באלכסון, וברחלה חד מקום דראש

ומפורעת קרינא ביה. והתחיל בקנה למעלה וחתך ושיפע כלפי מטה, במקום שנגמרה

שחיטת קנה התחילה שחיטת חשט, וכן משנתנו למעלה. למדתנו רבינו - מלקחת

משנתנו - דקתני: שני אפסין בסבין, אפילו

בעני סבינין קמשרה. ואחין - לחתוך

בהלכות, אלא שהחליף, וחור והוציא את הסבין

וחתך העלין כדרכו. תחת השני - ששט כבר

הוא, והוא, ובלת - ומשמאה. מלפמה

למעלה - דכין דחת השני החליד - לא

אפשר אלא מלמטה למעלה, תחת מפתיל -

הכרוכה לה סביבות צוארה. מלו - דהא עור

נמי לא בכלל שחיטתו הוא. ממשקין ליה משום

הלדה, דהא נמי לא שנו. או דלמא, דהא נופח

וחלי לאו גופה. סבוכין - פלטר"ר. תיקן -

דלא חיקו דאשורא לחומרא. החליד בעינות

סימנין - לאחר ששטו רובו בחבשה, ש

אמרין: דהא אישחטת שפיר ברוב סימנין, או

דלמא כולה חרא שחטה היא, ואת בה חלדה?

ובמישט קמא פשיטא לן ודבלת דהא. תיקן -

ולחומרא. וגבי הרמה נמי דפירקא קמא (וחלין

טיא) בן שחט שלש הגרים שלש ושט

שלש, בין הגרים שלש ושטח שלש הגרים

שלש, בין שחט שני שלש הגרים שלש -

נספקא לן דלמא סבייא לן כרבוני טורפאי,

דמיטריי בכל חרא מנייהו. ועברין לחומרא,

דאף על גב דשנתינן לעיל (ט"א, ט"ב) שחט גרבת

והוא בה וגמרה - כשרה, ואוקמנא בעוף

ואבשרנא ממה נפשך דאי מצה על מצה

כרוב - דהא עבד ליה רובא, אלמא דמכי עבד

רובא בכשרות או דיש לפסולא ומיעטא -

לא מסבין אחתא שניא, דיתחיי הוא דודיתה

וטמנא, משום דמצה על מצה אינו כרוב,

ובשחיטה קמייאט אל מדי עבד, וזו שהה

בפלגא קנה לא איטרף, אבל במיעטא כתר,א

בין דקנה ובין דחשט, ובמישטא קמא דחשט -

ואף בהלכות גדולות כותב ודאי -

דשהה בסבינין בין בתחלה בין בסבין - אסור,

דכין ולא אפשר לן עברדין לחומרא. שני אפסין

בבת סימנין - בהמה אחת, חתיא חתיא הראש

בבת אחת - בארס מתחנה או דלעת, דחוק

הסבין בכוח ופוסק, ודשה דהא. היה שוחט -

במבישה. והתיא את הראש - בהבאה ראשונה

עד שלא הספיק להוליך, או שהספיק תחלה

ובמשיבת חתו דראש עד שלא הספיק תחלה

אם יש בסבין מלא צואר - חיי לנאר

כדמוקי בגמרא, ש כאן חלכה או דבואה וכשה,

יש בו כדי לשחוט במשיכה אבל דרסה, אבל

אם אין אפסין הסבין אלא כעבד הצואר או חיי

לנאר משחו - דרסה הוא, שאין הסימנין

נחבין במשיכה זו לבהד בלא דרסה. אם יש

בסבין מלא צואר אחד - מפרש בגמרא: חיי

לשני הצוארים, דיש בו שיעור שלשה צוארין,

גדפי

שמה ירוסו - המתוך שה מושך לבן אהו לבלא, ושניהם דוחקים סבין על הצואה, יש

לחוש שלא יתירו דראש בבת אחת. בקולמוס - באלכסון, וברחלה חד מקום דראש

ומפורעת קרינא ביה. והתחיל בקנה למעלה וחתך ושיפע כלפי מטה, במקום שנגמרה

שחיטת קנה התחילה שחיטת חשט, וכן משנתנו למעלה. למדתנו רבינו - מלקחת

משנתנו - דקתני: שני אפסין בסבין, אפילו

בעני סבינין קמשרה. ואחין - לחתוך

בהלכות, אלא שהחליף, וחור והוציא את הסבין

וחתך העלין כדרכו. תחת השני - ששט כבר

הוא, והוא, ובלת - ומשמאה. מלפמה

למעלה - דכין דחת השני החליד - לא

אפשר אלא מלמטה למעלה, תחת מפתיל -

הכרוכה לה סביבות צוארה. מלו - דהא עור

נמי לא בכלל שחיטתו הוא. ממשקין ליה משום

הלדה, דהא נמי לא שנו. או דלמא, דהא נופח

וחלי לאו גופה. סבוכין - פלטר"ר. תיקן -

דלא חיקו דאשורא לחומרא. החליד בעינות

סימנין - לאחר ששטו רובו בחבשה, ש

אמרין: דהא אישחטת שפיר ברוב סימנין, או

דלמא כולה חרא שחטה היא, ואת בה חלדה?

ובמישט קמא פשיטא לן ודבלת דהא. תיקן -

ולחומרא. וגבי הרמה נמי דפירקא קמא (וחלין

טיא) בן שחט שלש הגרים שלש ושט

שלש, בין הגרים שלש ושטח שלש הגרים

שלש, בין שחט שני שלש הגרים שלש -

נספקא לן דלמא סבייא לן כרבוני טורפאי,

דמיטריי בכל חרא מנייהו. ועברין לחומרא,

דאף על גב דשנתינן לעיל (ט"א, ט"ב) שחט גרבת

והוא בה וגמרה - כשרה, ואוקמנא בעוף

ואבשרנא ממה נפשך דאי מצה על מצה

כרוב - דהא עבד ליה רובא, אלמא דמכי עבד

רובא בכשרות או דיש לפסולא ומיעטא -

לא מסבין אחתא שניא, דיתחיי הוא דודיתה

וטמנא, משום דמצה על מצה אינו כרוב,

ובשחיטה קמייאט אל מדי עבד, וזו שהה

בפלגא קנה לא איטרף, אבל במיעטא כתר,א

בין דקנה ובין דחשט, ובמישטא קמא דחשט -

ואף בהלכות גדולות כותב ודאי -

דשהה בסבינין בין בתחלה בין בסבין - אסור,

דכין ולא אפשר לן עברדין לחומרא. שני אפסין

בבת סימנין - בהמה אחת, חתיא חתיא הראש

בבת אחת - בארס מתחנה או דלעת, דחוק

הסבין בכוח ופוסק, ודשה דהא. היה שוחט -

במבישה. והתיא את הראש - בהבאה ראשונה

עד שלא הספיק להוליך, או שהספיק תחלה

ובמשיבת חתו דראש עד שלא הספיק תחלה

אם יש בסבין מלא צואר - חיי לנאר

כדמוקי בגמרא, ש כאן חלכה או דבואה וכשה,

יש בו כדי לשחוט במשיכה אבל דרסה, אבל

אם אין אפסין הסבין אלא כעבד הצואר או חיי

לנאר משחו - דרסה הוא, שאין הסימנין

נחבין במשיכה זו לבהד בלא דרסה. אם יש

בסבין מלא צואר אחד - מפרש בגמרא: חיי

לשני הצוארים, דיש בו שיעור שלשה צוארין,

גדפי

שמה ירוסו - המתוך שה מושך לבן אהו לבלא, ושניהם דוחקים סבין על הצואה, יש

לחוש שלא יתירו דראש בבת אחת. בקולמוס - באלכסון, וברחלה חד מקום דראש

ומפורעת קרינא ביה. והתחיל בקנה למעלה וחתך ושיפע כלפי מטה, במקום שנגמרה

שחיטת קנה התחילה שחיטת חשט, וכן משנתנו למעלה. למדתנו רבינו - מלקחת

משנתנו - דקתני: שני אפסין בסבין, אפילו

בעני סבינין קמשרה. ואחין - לחתוך

בהלכות, אלא שהחליף, וחור והוציא את הסבין

וחתך העלין כדרכו. תחת השני - ששט כבר

הוא, והוא, ובלת - ומשמאה. מלפמה

למעלה - דכין דחת השני החליד - לא

אפשר אלא מלמטה למעלה, תחת מפתיל -

הכרוכה לה סביבות צוארה. מלו - דהא עור

נמי לא בכלל שחיטתו הוא. ממשקין ליה משום

הלדה, דהא נמי לא שנו. או דלמא, דהא נופח

וחלי לאו גופה. סבוכין - פלטר"ר. תיקן -

דלא חיקו דאשורא לחומרא. החליד בעינות

סימנין - לאחר ששטו רובו בחבשה, ש

אמרין: דהא אישחטת שפיר ברוב סימנין, או

דלמא כולה חרא שחטה היא, ואת בה חלדה?

ובמישט קמא פשיטא לן ודבלת דהא. תיקן -

ולחומרא. וגבי הרמה נמי דפירקא קמא (וחלין

טיא) בן שחט שלש הגרים שלש ושט

[דף כ"ב ע"א]

מאי גדון? כפי דמר רבי שמואל בר רב יצחק: בתחילה אינו מדבר אלא בתם כו'. ומניין לניזקי העבד?
תלמוד לומר או בן יגח או בת יגח. ואם עבד וגו'.

רבי חייה בר רוא ורבי שמואל בר רב יצחק, חד אמר: לא תהא תוספת יתירה על העיקר, והרנה אמר:
משלם לו כל נזקו.

הלכה ו' מתני' שור שהיה מתחפף בכתל, ונפל על האדם, נתפזן להרג את הבהמה והרג את האדם,
לעבוי"ם והרג את ישראל, לנפלים והרג בן קמא – פטור:

גמרא ואיש כי יגח כל נפש אדם (ויקרא כד, יז), להביא את המכה, ויש בו כדי להמית. אית תניי
תני: אין בו כדי להמית. אמר רבי לא: ואפילו יש בו כדי להמית וכא אחר והמית – הממית חייב.

והמית איש או אשה (שמות כא, כט) מה האיש מוריש נזקיו לבניו, אף אשה מורשת נזקיה לבניה,
ואין הפעל יורש את אשתו! אמר ריש לקיש: כך פירשה רבי הושעיה אבי המשנה: בכופר של אחר
מיתה שנו.

תני: המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן, רב אמר: מקח טעות הוא. ושמואל אמר: זכיל הוא מימר ליה:
לשהיטח מכרתיו לך.

ונתן פדיון נפשו, אית תניי תני: נפש מזיק. אית תניי תני: נפש ניזק. מאן דאמר נפש ניזק

[דף כ"ב ע"ב]

הכהו הראשון הכיית מיתה, וכא השני ובילבלו. אין תימר יש נזקים בכלו, הראשון – נתן נזקו,
והשני – נתן כופרו. אין תימר אין נזקין בכלו, הראשון נתן כופרו והשני פטור. כמאן דמר: פדיון
נפשו של מזיק, אין תימר יש ניזקין בכלו, הראשון – נתן כופרו, והשני – פטור, אין תימר אין נזקין
בכלו – שניהן פטורין.

הלכה ז' מתני' שור האשה, שור היתומים, שור אפטרופוס, שור המדבר, שור התקדש, שור הגר
שמת ואין לו יורשין, הרי אילו חייבים מיתה. רבי יהודה אומר: שור המדבר, שור התקדש, שור הגר
שמת ואין לו יורשין – פטורים מן המיתה, מפני שאין להם בעלים:

גמרא מאי טעמא דרבי יודן? והיעד בבבלי וְלא ישמרנו. אין בעלים לאילו.

לענין נזקין, תני רבי הושעיה: לענין נזקין – רבי מאיר מחייב, ורבי יודן פוטר.

לכופר מה? רבי פדת בשם רבי הושעיה: הכל מודין בכופר שהוא חייב. ואית דאמרי: רבי יוחנן בשם רבי יצאי: בשם שחולקין בנזקין – כך הן חולקים בכופר.

רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא: היד עבדין עובדא? אמר ליה: פרבי הושעיה לענין נזקין, רבי מאיר מחייב, ורבי יודן פוטר. הא לכופר – דברי הכל חייב:

הלכה ח' מתני' שור שהוא יוצא להסקל והקדישו בעליו – אינו מקדש. ואם שקמו – בשרו אסור. ואם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו – מקדש. ואם שקמו – בשרו מתר:

גמרא תני: שור שהיה יוצא להסקל ונמצאו עדיו זוממין – רבי יוחנן אמר: כל הקודם בו – זכה. ריש לקיש אמר: ייאוש טעות הוא. וכן עבד היוצא ליהרג ונמצאו עדיו זוממין – רבי יוחנן אמר: זכה עצמו. ריש לקיש אמר: ייאוש טעות הוא:

הלכה ט' מתני' מסרו לשומר הנם, ולשוואל, ולנושא שבר, והשובר – נכנסו תחת הפעלים. יצא והזיק, מועד – משלם נזק שלם. ותם – משלם חצי נזק. קשרו בעליו במוסרה, ונעל בפניו פראוי, ויצא והזיק – חייב; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: תם – חייב, ומועד – פטור, שפאמר: (שמות כא) וְלא ישמרנו בעליו – שמוזר הוא זה. רבי אלעזר אומר:

[דף כ"ג ע"א]

אין לו שמירה אלא סבין.

גמרא אמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר שמירת נזקין בשמירת שומר הנם, דברי רבי יודן שמירת נזקין בשומר שבר.

אמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר, מסר שור לשומר הנם, יצא והזיק – פטור. יצא ונטרף – פטור. לשומר שבר, יצא והזיק – חייב, יצא ונטרף – פטור. אמר רבי לעזר: דברי רבי יודן, מסר שור מועד לשומר הנם, יצא והזיק – חייב, יצא ונטרף – פטור. לשומר שבר, יצא והזיק – חייב, נטרף – חייב.

אמר רבי לעזר: והלא שמואל הוא והתורה חייבתו! אמר רבי לעזר: כל שמירה שאמרה תורה, אפילו הקיפו חומת ברזל – אין משערין אותו אלא בגופו. לפיכך, רואין אותו, אם ראוי לשמירה – פטור, ואם לאו – חייב.

הדרן עלך שור שנגח ד' זה'

פירק המישי

הלכה א' מתני' שור שנגח את הפרה ונמצא עברה בצדה, ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה, אם משנגחה ילדה – משלם חצי גזק לפרה, ורביע לילד. וכן פרה שנגחה את השור ונמצא ילדה בצדה, ואין ידוע אם עד שלא ילדה נגחה, ואם משנגחה ילדה – משלם חצי גזק מן הפרה, ורביע גזק מן הילד:

גמרא וכי כל הפרות מפילות? נחלף בהן אחר הרוב ואמור מחמת נגיחה הפילה! זאת אומרת:

[דף כ"ג ע"ב]

שלא הילכו במידת הדין בממון אחר הרוב, אלא במעוט.

אמר רבי יוסי: במקום אחר הילכו במידת הדין בממון אחר הרוב, כהדא דתני רבי אחא: גמל האוחר בין הגמלים ונמצא שם אחד מת – חייב, בידוע שזה הרגו.

ואמר רבי ינאי: ביני מתניתא, משלם חצי גזק מן הפרה, ובעל הוולדות עולה לבעל הפרה רביע. אמר רבי יוסי: זה נותן מהצד וזה נותן מהצד. מה מפקה מביניהון? מתו הוולדות. מאן דמר: משלם חצי גזק לפרה, ורביע גזק לוולד – אהן יהיב גזקיה, ואהן יהיב גזקיה. מאן דמר: משלם חצי גזק מן הפרה, ובעל הוולדות עולה לבעל הפרה רביע – אהן יהיב גזקיה, ואהן אמר, לא לדין בעית? אידי ליקומיה.

וכן פרה שנגחה את השור כו', רבי בון בר כהנא בעא קומי רבי אימי: מפני שהוא ספק, הא אילו וודאי – זה נותן מהצד וזה נותן מהצד. פה אני אומר, רגלה של אדם אחד, כולה של אדם אחד, זה נותן מהצד וזה נותן מהצד! אמר ליה: במועד היא מתניתא.

רגלה מכורה לך – מכר חציה. רגלה שנייה מכורה לך – מכר חצי חציה. אמר ריש לקיש: כל אילין שמועותא – דלוי אינון.

[דף כ"ד ע"א]

הלכה ב' מתני' תקדר שהכנים קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, שפרתן בהמתו של בעל הבית – פטור. ואם הוקה בהן – בעל התקדרות חייב. ואם הכנים ברשות – בעל החצר חייב.

גמרא הכנים קדירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר ושכרן – פטור. היוק בהן – פטור. הדיא אמרה: תקרן פטורה בחצר שאינה של שניהן.

הלכה ג' מתני' הכנים פרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, אכלתן בהמתו של בעל הבית – פטור. ואם הוקה בהן – בעל הפרות חייב. ואם הכנים ברשות – בעל החצר חייב:

גמרא הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר ואכלן – פטור. היוק בהן – פטור. הדיא אמרה: שהשן פטורה בחצר שאינה לשניהן.

הלכה ד' מתני' הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות, נגחו שורו של בעל הבית, או שגשכו כלבו של בעל הבית – פטור. נגח הוא לשורו של בעל הבית – חייב. נפל לבור והבאיש את מימיו – חייב. היה אביו או בנו לתוכו – משלם את הכפר. ואם הכנים ברשות – בעל החצר חייב. רבי אומר: בקלן, אינו חייב – עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור:

גמרא הכנים שור לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר, נגח נגף נשד רבין בעט – משלם נזק שלם; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: על השן ועל הרגל – חייב, על הנגיחה על הנגיפה ועל הנשיכה ועל הרביצה ועל הפעיטה ועל תדחיה, תם – משלם חצי נזק, מועד – משלם נזק שלם מן העלייה.

רב יהודה בשם שמואל: הלכה פרבי. רב ועירא אמר: הלכה פרבי. אמר רבי ירמיה: הכל מודין בבית, שהוא אומר לו: "הכנס ואני משמרו". הכל מודין בשדה, שאומר לו: "הכניסהו ושמרהו". מה פליגינן? בחצר, רבי אומר: חצר – בשדה. וחכמים אומרים: חצר – בבית.

תמן תנינן: המגדיש בתוך שדה חבירו שלא ברשות. גדישים בשדה – ככלים בבית! אמר רבי יוסי כי רבי בון: תיפתר, בהיא דאית לה מסגרי.

[דף כ"ד ע"ב]

הלכה ה' מתני' שור שהיה מתפונן לחברו, והכה את האשה ויצאו ילדיה – פטור מדמי ולדות.

אדם שהיה מתפונן לחברו, והכה את האשה ויצאו ילדיה – משלם דמי ולדות.

פיצד משלם דמי ולדות? שמיין את האשה כפמה היתה יפה עד שלא ילדה, וכמה היא יפה משילדה.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: אם כן, משהאשה ילדה היא משפחת! אלא, שמיין את הולדות כפמה הן יפיו, ונותנין לבעל. ואם אין לה בעל – נותנים ליורשיו. היתה שפחה ונשתחררה, או גזירת – פטור:

גמרא שור שהיה מתפונן לחבירו. הא אם היה מתפונן לאשה – חייבו ולא שנייא היא בין שהוא מתפונן להכות את האשה בין שנתפונן להכות חבירו! ולמה תניננה הכא! אמר אבא בר רב הונן: בגין מתניתין הא דבתרה, אדם שהיה מתפונן לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה – משלם דמי ולדות.

תני: האומר לחבירו: שפחה וולדנית אני מוכר לך, בגינה משביחין אותה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: קומיזמי היא זו!

פתיב (שמות כא, כב): פי יצאו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה. אבא יוסי בן הונן אומר: מפושמע שנאמר ויצאו ילדיה, איני יודע שהוא הרה! מה תלמוד לומר הרה? מוגיד שאין מתחייב עד שיבכה במקום עיבורה. הא אם הכה על כף ידה או על כף רגלה – פטור.

כאשר ישית עליו בעל האשה. שומעני אף על פי שאין תהריון שלו? תלמוד לומר הרה, מוגיד שאינו משלם אלא לבעל תהריון.

רבי עקיבא שאל: בא על אמו, בא על אחותו, אף הוא בעל תריון הוא! תלמוד לומר בעל – את שראוי ליקרות בעל, יצאו אילו שאינן ראויין להיות בעל.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: עוברין – אין ויצאין בשן ועין. ניהא בשן ועין? אמר רבי יסא בי רבי בון: ביני מתניתין, עוברין – אין ויצאין בשן ועין של אימון.

הלכה ו' מתני' החופר בור ברשות הרבים, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – חייב.

אחד החופר בור, ושיח ומערה, הריצים ונעיצין – חייב. אם כן, למה נאמר בור? אלא מה תבור

[דף כ"ה ע"א]

שהוא פדי להמית, עד עשרה מפרחים, אף כל דכר שהוא פדי להמית עד עשרה מפרחים. היו פחותין מעשרה מפרחים, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – פטור. ואם הנזק בו – חייב. החופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים, ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד, ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחר – חייב.

גמרא פתיב: פי יפתח איש בור וכי יכרה איש בור. אחד בור לנזקין ואחד בור למיתה. אמר רבי יצחק: אחד בור של מיתה ואחד בור לנזקין – שניהן ממקרא אחד נתרבו, וכשהוא בא לבור של מיתה, את מר פטור על הכלים, וכשהוא בא לבור של נזקין – את מר חייב על הכלים.

אין לי אלא בשחפר. לקח, ירש, ניתן לו כמתנה מניין? שנאמר: או כי יכרה איש בור. וכי יש לו רשות להפקיר נזקיו ברשות הרבים?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר פרי יוסי בי רבי יהודה, דאמר: שלשה דברים שהן כמוכין לרשות, ברשות.

רבי מנא בעי: מהו שיעשה את העומק בגובה? וחיכי דמי? אין בהוא דאתי מן עיל – חמי ליה, אלא בהוא דאתי מן לרע.

הלכה ז' מתני' בור של שני שתפין, ועבר עליו הראשון ולא כסהו, השני ולא כסהו – השני חייב. כסהו הראשון, וכא השני ונגלהו – השני חייב.

כסהו הראשון, וכא השני ומצאו מנגלה ולא כסהו – השני חייב.

כסהו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – פטור.

לא כסהו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – חייב.

נפל לפניו מקול הכרית – חייב. לא חריו מקול הכרית – פטור.

נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו, חמור וכליו ונתקרעו – חייב על הכהמה ופטור על הכלים.

נפל לתוכו

[דף כ"ה ע"ב]

שור חרש שוטה, וקמן – חייב. בן או בת, עבד או אמה – פטור.

גמרא היך אפשר לבור של שני שותפין? אמר רבי ינאי: תיפתר שנתנו שניהן אבן האחרונה, ולמה לא פתר לה בחפר זה עשרה וזה עשרה! דו בעי מיפתריניה, כבור של עשרה מפחים של שני שותפין.

עבר עליו הראשון ולא כיסהו, השני ולא כיסהו – השני חייב. רבי בא בר בינאי, רבי יסא בשם רבי יוחנן: נותנין לו שהות לברות ארזים מן הלכנון.

אית בה להומרא ואית בה לקולא, פעמים שסמויכו ללכנון, פעמים שרחוקין ללכנון.

כיסהו פראוי. עד היכן כיסהו? יבא פיי דתנינן תמן: כדי שתהא עגלה מהלכת טעונה אבנים.

אמר רבי ינאי: לתוכו, בין שלפניו בין שלאחריו – פטור. הוציא לו, לפניו – פטור, לאחריו – חייב.

נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו, חמור וכליו ונתקרו – חייב על הבחמה ופטור על הכלים.

שמואל אמר: בשהתריפו מחמת אורו. אכל אם נחבט בקרקעו – חייב.

רבי יוחנן גריש לקיש תריהון אמרין:

[דף כ"ז ע"א]

אפילו נחבט בקרקעו – פטור, דרף נפילה פטרה תורה. ונפל שמה שור או חמור, שור – ולא שור

בכליו, חמור – ולא חמור בכליו. שהיה בדין, מה אם בור נזקין שפטור מן המיתה, חייב על הכלים.

בור של עשרה מפחים שהיב על המיתה, אינו דין שיהא חייב על הכלים! תלמוד לומר: ונפל שמה

שור או חמור. שור – ולא שור בכליו. חמור – ולא חמור בכליו:

נפל לתוכו שור חרש שוטה וקמן – חייב. אמר רבי לעזר: ביני מתניתא: שור והוא חרש. שור והוא

שוטה. בן ובת, עבד או אמה – פטור.

הלכה ח' מתני' אחד השור ואחד כל הבחמה לנפילת הבור, להפרשת הר סיני, לתשלומי כפל,

ולחשיב אבידה, לפריקה, ולחסימה, לפלאים, ולשבת. וכן היה ועוף פיוצא בהן. אם בן, למה נאמר

שור או חמור? אלא שדבר הכתוב בהוה:

גמרא לנפילת הכור – ונפל שמה שור או חמור. להפרשת הר סיני – אם בהמה אם איש לא יהיה. לתשלומי כפל – משור עד חמור. להשב אבידה – השב תשיבם. לפריקה – עזוב תעזוב. להסימה – לא תחסום שור בדישו. לכלאים – בהמתך לא תרביע כלאים. לשבת – למען ינוח שורך וחמורך: וכן היה ועוף פיוצא בהן. שמואל אומר: אנוזים עם אנוזי יישוב – כלאים זה בזה. אומר רבי יוסי:

[דף כ"ז ע"ב]

מתניתא לא אמרה כן, אלא שור עם שור בר, חמור עם חמור בר – כלאים זה בזה.

ריש לקיש אומר: משנה שלמה שנה רבי: וכן היה ועוף פיוצא בהן.

אמר רבי יוחנן: ואנא דאיתתיה מן דבית לוי, תרנגול עם פיסיוני, תרנגול עם חטווקת, אף על פי שדומין זה לזה – כלאים זה בזה.

הדרן עלך שור שינח את הפרה

פרק ששי

הלכה א' מתני' הכונס צאן לדיר, ונעל בפניה פראוי, ויצתה והזיקה – פטור. לא נעל בפניה פראוי, ויצאה והזיקה – חייב. נפרצה פלילה או שפרצה לקטים, ויצתה והזיקה – פטור. הוציאה לקטים – חלקטין חייבין.

גמרא רבי לא בשם רבי ינאי: במחלוקת. רבי לעזר אומר: דברי הכל הוא. אומר רבי לא: מסתברא הדיא דרבי לעזר, שהרי אין פתיב שמיחה בגופו, אלא בקרן.

מאי בדין? ריש לקיש אומר: במחלוקת. רבי לעזר אומר: דברי הכל היא. ואית דאמרי: דרבי לעזר כן יעקב היא, דאמר: בין כף ובין כף – פטור.

עד כדון, בשעתה גדורה מארבע רוחות. היתה גדורה משלש רוחותיו ופרצה מרוח אחת ויצאת ממקום הפרצה מהו? נישמעניה מן הדא: נפל בותלו מקול הזועות, מקול הרעמים, אם עמד ובנאו, בצורכו – פטור, ואם לאו – חייב.

כלום צריכה? לא,

[דף כ"ז ע"א]

בשנפלו שם שלשה בתלים בריאים מננה.

תני: רבי יהושע אומר: ארבעה אין תיבין לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין להן עד שישלמו. היודע עדות לתבירו ואינו מעידו – אין תיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.

השוכר עידי שקר ונגבה – אין תיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.

הכובש קמה לפני האור, והפורץ גדר לפני בהמה – אין תיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.

הוציאה ליסטין – הליסטין תיבין. אמר רבי הושעיה: בשהוציאה לגזלה. אבל אם הוציאה לאבדה – הליסטין פטורין.

הלכה ב' מתני' הניחה בתמה, או שמסרה לחרש שוטה וקטן, ויצאתה והיאקה – תיב. מסרה לרועה – נכנס הרועה תחתיו. נפלה לגינה והיאקה – משלמת מה שנהנית. ירדה כדרךה והיאקה – משלמת מה שהיאקה. ביצד משלם מה שהיאקה? שמוין בית סאה באותה שדה, כמה היתה יפה וכמה היא יפה. רבי שמעון אומר: אכלה פירות גמורים – משלם פירות גמורין. אם סאה – סאה, ואם סאתים – סאתים.

גמרא תני: רועה שמסר צאנו לרועה, הראשון – תיב, והשני – פטור. רב וריש לקיש תריהון אמרין: מכיון שמסרה לבן דעת – פטור.

מסרה לרועה ונכנס רועה תחתיו. ונפלה לגינה והיאקה – משלם מה שנהנית.

רב הונא אומר: בשנחבטה על גבי עשבים. אבל עמדה ורעת – משלם מה שהיאקה. ירדה כדרךה והיאקה – משלם מה שהיאקה.

רבי יוסי בי רבי חנינה אומר: אותה השדה – פטורה, ושדה אחרת – תיבת.

רבי יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין:

[דף כ"ז ע"ב]

אפילו רעת כל השדה – פטורה. לעולם אינה חייבת, עד שתצא מתוכה לרשות הרבים ותיכנס מרשות הרבים לשדה אחרת.

אלא נפלה לגינה ונרדה לתוך גינה אחרת מהו? על דעתיה דרבי יוסי בן חנינה דאמר: אותה השדה פטורה, וכא חייבת. על דעתיה דרבי יוחנן וריש לקיש דינון אמרין: אפילו רעת כל השדה פטור – לעולם אינה חייבת עד שתצא מתוכה לרשות הרבים ומרשות הרבים לשדה אחרת.

אלא נפלה למקום שראויה לירד, ירדה למקום שראויה ליפול – אמר רבי יוסי בר חנינה: היא מתניתא. אלא נפלה למקום שראויה ליפול, נפלה למקום שראויה לירד.

דא צריכה לדא, ודא צריכה לדא. דא צריכה לדא – שמשלם מה שנהנית, ודא צריכה לדא – שמשלם מה שהיוקה.

תני: אין שמין בית בור, מפני שהוא פוגם. ולא בית קב, מפני שמשבית. אלא שמין בית סאה באותה שדה כמה היתה יפה וכמה היא יפה. אמר רבי יודה:

[דף כ"ח ע"א]

אימתי? בזמן שאכלה ייחורי תאנים, וקירטמה לילבי גפנים. אבל אם אכלה בוסר או פגין – שמין לו פירות גמורין. אמר רבי יודן משום רבי עקיבא: אכלה פירות גמורין – משלם פירות גמורין. נטיעות – שמין לו נטיעות. נטיעות – שמין לו בית סאה.

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי עקיבא: תבואה שלא הביאה שלישי – גידונת כנטיעות.

דבי רבי ינאי אמרין: שמין תרקב בששים תרקבים. רבי יוסי בי רבי חנינה אומר: שמין קלח בששים קלחים.

חד בר נש גנב תדא כפוני. אתא עובדא קמי שמואל, אמר ליה: זיל שוימח ליה בריש דיקלא. אמר רבי יוסי בי רבי בון: ככשה דאהיני הוה.

הלכה ג' מתני' הפגדיש לתוך שדה של חברו שלא ברשות, אכלתו בהמתו של בעל השדה – פטור. ואם היוזק בהן – בעל הפגדיש חייב. ואם הפגדיש ברשות – בעל השדה חייב.

גמרא אמר רבי יצחק: גדישין בשדה – ככלים בבית. אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר, בההיא דאית ליה מסגר.

הלכה ד' מתני' השולח את הפעירה ביד חרש שוטה וקטן – פטור מדיני אדם, ותייב בדיני שמים. שילחה ביד פיקח – הפיקח תייב. אחד הביא את האש, ואחד הביא את העצים – המביא את העצים תייב. אחד הביא את העצים, ואחד הביא את האור – המביא את האור תייב. בא אחר ולכה, המלכה – תייב. ליבתו הרוח – הרי בולן פטורין.

גמרא חזקה אמר: בשמסר לו גחלת, אכל מסר לו שלחבת – תייב.

אמר רבי יוחנן: היא גחלת היא שלחבת.

וקשיא על דעתיה דחזקה, אילו מי שראה גחלתו של חבירו מגלגלת והולכת ואין בולה אותו,

[דף כ"ח ע"ב]

שמוא אינו פטור? אמרי: תיפתר בשמסר לו גחלת הפקר. אי נמי, שלחבת הפקר, ולית שמע מינה כלום.

אית תנאי תני: ליבה. אית תנאי תני: וניבה. מאן דמר וליבה, דכתיב (שמות ג) בלבת אש. מאן דמר וניבה, והיה בליבי באש בוערת (ירמיה כ).

ליבתו הרוח – הרי בולן פטורין. תמן אמרין: ברוח של אונסין היא מתניתא. אכל ברוח שהעולם מתנהג בו – תייב.

רבי יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין: אפילו רוח שהעולם מתנהג בו – פטור, שפעמים בא, פעמים לא בא.

הלכה ה' מתני' השולח את הפעירה, ואכלה עצים, או אבנים, או עפר – תייב, שגאמר (שמות כב) כי תצא אש ומצאה קוצים וגו'. עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות, או דרך הרבים, או נהר – פטור.

גמרא מה קוצים מיוחדין שדרךן לידלק, אף אין לי אלא דברים שדרךן לידלק! תלמוד לומר: גדיש. אי מה גדיש מיוחד שמתלוש מן הפרקע, אף אין לי אלא דבר שתלוש מן הפרקע! תלמוד לומר: קמה.

או מה אילו ואילו מיוחדין שדרבן לידלק, אף אין לי אלא דבר שדרבן לידלק! ליחכה גירו סיפספה אבניו.

ודף כ"ט ע"א

מניין? תלמוד לומר: או השדה.

ויאמר: "קוצים" "קמה" "שדה", ואל יאמר "גדיש"! על דעתיה דרבי יודן ניהא דאמר: משלם כל מה שבתוכו. ועל דעתיה דרבנן דאמר: אינו משלם אלא גדיש הפסים וגדיש שעורים, לאי זה דבר נאמר שדה, ולאי זה דבר נאמר גדיש?

עברה גדר שגבוהה ארבע אמות או דרך הרבים או נהר – פטור. אמר רבה: בקודחת היא מתניתא, אבל במקטפת – דברי הכל: חייב. רבי יוחנן אמר: במקטפת היא מתניתא, אבל בקודחת – פטור.

הלכה ז' מתני' המדליק בתוך שלו, עד כמה תעבור הדלקה? רבי אלעזר בן עזריה אומר: רואין אותה כאלו היא באמצע בית בור. רבי יעזר אומר: שש עשרה אמה בדרך הרבים. ורבי עקיבא אומר: המשום אמה. ורבי שמעון אומר: שלם שלם הפכעיר את הפעירה – הכל לפי המדליק.

גמרא תני: מעשה, שעברה דליקה את הירדן, שהיתה קשה.

עד כמה תעבר הדליקה?

רבי יעזר אומר: שש עשרה אמה בדרך הרבים. בשעת הרוח – שלשים אמה.

רבי יהודה אומר: שלשים אמה. בשעת הרוח – המשום אמה.

רבי עקיבא אומר: המשום אמה. בשעת הרוח – מאה אמה.

מעשה בערב, שקפץ האור יותר משלש מאות אמה.

אימתי? בזמן שקפץ, אבל אם היו עצים מצויין לפניו, או שהיה מספספה והולך, אפילו עד מיל – חייב.

עברה נהר או שלולית רחבין שמונה אמות – פטור.

הלכה ז' מתני' המדליק את הגדיש והיו בו כלים – רבי יהודה אומר: ישלם כל מה שבתוכו. והכמים אומרים: אינו משלם אלא גדיש של הפסים או גדיש של שעורים.

מַסְכַּת יְבָמוֹת פָּרָק שִׁישִׁי

א. העושה מאמר ביבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא - אין מאמרו מאמר. הוא מתר בקרובותיה והיא מתרת בקרוביו, ולא פסלה מן הפהונה. אין הולד של קימא - מאמרו מאמר, הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הפהונה. הכונס את יבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא - יוציא, וחיבין בקרבן. אין הולד של קימא - יקים. ספק שהוא בן קימא ספק שאינו בן קימא - מטילין עליו שני חומרים. ספק בן תשעה לראשון, ספק בן שבעה לאחרון - הולד הראשון כשר לעשות כהן גדול, והשני ממזר בספק. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אין ממזר בספק. העושה מאמר ביבמתו, ונמצאת מעברת - הרי זו לא תנשא צרתה, עד שיודע שהוא עבר של קימא, שאין הולד פוטר עד שיצא לאויר העולם.

ב. שומרת יבם שמתה - מתר באמה, מה היא למונות? כל זמן שנתחייב הבעל - אין היבמין חיבין. לא נתחייב הבעל - אין היבמין חיבין. הכונס את יבמתו - זכה בנכסי אחיו. רבי יהודה אומר: בין כך ובין כך, אם יש שם אב - הנכסין של אב, אם אין שם אב - הנכסין של אחין.

ג. ארבעה חיבין מן התורה, וארבעה שניה ליהן. אביו, ובנו, אחיו ובן אחיו - הרי אלו חיבין עליה. אבי אביו ואבי אמו, בן בנו ובן בתו - הרי אלו שניה ליהן. חמר בגרושה שאין בחלוצה, וחמר בחלוצה שאין בגרושה, גרושה - מתרת לחזר למגרש, לפיכך חיב על קרובותיה. חלוצה - אסורה לחזר לחלוץ, לפיכך פטור על קרובותיה.

ד. שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה, או שקדשה היא את עצמה, משום רבי יהודה בן בתירה אמרו, ואמרים לו: המתן עד

שיעשה אחיך מעשה, או עד שתחליץ או עד שתתיבם. מת המקדש - המיבם חולץ שתימן. מת המיבם - המקדש מוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו בחלוצה. משום רבי אליעזר אמרו: מוציא את אשתו, חולץ ליבמתו, מתה יבמתו - כונס את אשתו.

ה. מי שהיה נשוי שתי נשים ומת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת את צרתה, היתה אחת מהן אסורה לאחד מן האחים אסור ערוה, וחלץ לה - לא עשה כלום, ולא פטר את צרתה, אלא היא או צרתה מתיבמת לשאר אחים. היתה אסור מצוה ואסור קדשה, חלץ לה או בא עליה - נפטרה צרתה.

ו. המחזיר את גרושתו משנשאת, הנושא את חלוצתו, והנושא את קרובת חלוצתו - אין לו בה קדושין, ואין צריכה הימנו גט, היא פסולה והולד פסול; דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים: יש לו בה קדושין, וצריכה הימנו גט. היא כשרה והולד כשר - כופין אותו להוציא.

ז. הרי שהיתה רדופה לילך לבית אביה, או שהיה לה פעס מבצלה, או שהיה בעלה זקן או חולה, או שהלהך בעלה למדינת הים, או שהיה בעלה חבוש בבית האסורים. המפלת לאחר מיתת בעלה, עקרה, זקנה, אילוגית, וקטנה שאינה ראויה לילד - צריכה להמתין שלשה חדשים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מתר להתארס ולהנשא מיד. אמר רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה: אני שמעתי בכרם ביבנה, שכל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו עד שיהיו להן שלשה חדשים. הגיורת, והשבויה, והמשחררת - צריכה להמתין שלשה חדשים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי מתיר לנשא מיד. וכן היה רבי יוסי אומר: כל הנשים יתארסו, חוץ מאלמנה שלושים יום מפני האבול, וכלן לא ינשאו עד שיהיו להן שלשה חדשים. היבמה שחלצו לה אחין בתוך שלשה

אדם על יבמתו עד שתגיע לפרקה, וכן צרות וכן עריות - לא ינשאו ולא יתארו עד שיגיעו לפרקן, שמא נמצאו אלו אילונית ונמצאו אלו פסולות. וחכמים אומרים: הרי הן בחזקתן וכשרות; מודה רבי עקיבא באלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, שאף על פי שהיא ב"לא יבא" - אין הולד ממזר, שאין ממזר אלא משאר בשר. מודה רבי שמעון התימני, בהבא על אשתו נדה, שאף על פי שיש בה כרת - שאין הולד ממזר, שאין ממזר אלא משאר בשר.

מסכת יבמות פרק שביעי

ז. העושה מאמר ביבמתו ומת - חולצת ולא מתיבמת. רבי שמעון אומר: או חולצת או מתיבמת, שאם מאמרו מאמר - תתיבם, שהיא אשתו של ראשון. כיצד מצות יבום? עושה בה מאמר ואחר כך כונסה, כנסה עד שלא עשה מאמר - קנה. העושה מאמר ביבמתו - קנאה לעצמו, ופסלה על ידי אחים, באו עליה אחים ועשו בה מאמר, נתנו גט וחלצו - פוסלים על ידו. העושה מאמר ביבמתו - נפטרה צרתה. הנותן גט ליבמתו - נפטרה היא וצרתה, חלץ לה - נפטרה צרתה. וחכמים אומרים: יש גט אחר גט ומאמר אחר מאמר, מודה רבן גמליאל לחכמים, שיש גט אחר מאמר, ומאמר אחר גט, גט אחר ביאת מאמר, וביאת מאמר אחר ביאת גט. כיצד היה רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט? שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ונתן גט לזו וגט לזו. רבן גמליאל אומר: חולץ לראשונה, ואסור בקרובותיה, ומת בקרובות שניה. וחכמים אומרים: אסור בקרובות שתיהן, וצריכות שני גטין וחליצה לאחת מהן. כיצד אומר רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר? שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ועשה מאמר בזו ומאמר בזו, רבן גמליאל אומר: נתן גט לראשונה וחולץ לה, ואסור בקרובותיה, ומת בקרובות שניה. וחכמים

חדשים - צריכה להמתין שלשה חדשים. שלשה חדשים שאמרו - לאחר מיתת בעלה, ולא לאחר חליצת יבמה.

ח. המשליש גט לאשתו, ואמר לו: 'אל תתנהו לה, אלא לאחר שלשה חדשים', כיון שהגיע גט לידה - מתרת לנשא מיד, ואינו חושש שמא גט ישן הוא. בת כהן שנשאת לישראל ומת בעלה - אוכלת בתרומה לערב, ואינה חוששת שמא מעברת היא.

ט. יבמה, כל שלשה חדשים הראשונים - נזנית משל בעלה. לאחר שלשה חדשים - אינה נזנית, לא משל בעלה, ולא משל יבמה. אם עמד יבמה בבית דין וברח - הרי זו נזנית מנכסיו. מעשה באחד שבא לפני רבי יוסי, אמר לו רבי: מהו לחלץ בתוך שלשה חדשים, קרא עליו מקרא הזה (דברים כה, ז): "ואם לא יחפץ האיש לקחת וגו', הראוי ליבום - ראוייה לחליצה. בתוך שלשה חדשים, הואיל ואין ראוי ליבום - אינו ראוייה לחליצה. היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם, עד שיהו לה שלשה חדשים, וכשם שאין אומרים לו ליבם, כך אין אומרים לו לחלץ. ומעשה בחיפה, באחת שהלך בעלה למדינת הים, והיה לו שומרת יבם ולו אח קטן, משום רבי אליעזר בן רבי צדוק אמרו: תחלץ שמא יארע בו דבר, ונמצאת זקוקה לקטן. וחכמים אומרים: כשם שאין אומרים לו ליבם - כך אין אומרים לו לחלוץ. יפת תאר - התורה נתנה לה שלושים יום. אבל אמרו חכמים: צריכה להמתין שלשה חדשים, מפני תקון הולד. רבי שמעון בן אלעזר היה מביאו מן המקרא, שנאמר (דברים כא, ג): "ירח ימים ואחר כן וגו'".

י. אבא שאול אומר: הבא על יבמתו לשם נוי, לשם נכסים, רואין אותו כאלו פגע בערוה, וקרוב הולד להיות ממזר. וחכמים אומרים: "יבמה יבא עליה" (דברים כה, ה) - מכל מקום. היה רבי מאיר אומר: לא יבא

חולץ, אם יש שם אחיז - אין חולץ, ומפני מה אמרו: 'כהן גדול שעשה מאמר ביבמתו לא יכנס'? שאין מאמר קונה קנין גמור.

ב. לא יבטל אדם מפריה ורביה אלא אם כן יש לו בנים, בני בנים הרי הן פבגים, מת אחד מהן או שנעשה אחד מהן, סריס - אין רשאי לבטל. אין האיש רשאי לישוב שלא באשה, והאשה רשאי לישוב שלא באיש, האיש אין רשאי לשתות כוס עקרין שלא יוליד, והאשה רשאה לשתות עקרין שלא תלד.

ג. האיש אין רשאי לישא עקרה וזקנה, אילונית, קטנה, ושאינה ראויה לילד. האשה רשאה להנשא אפלו לסריס, רבי יהודה אומר: המסרס את הזכרים - חיב, ואת הנקבות - פטור. רבי נתן אומר, בית שמאי אומרים: שני בנים פבגיו של משה, שנאמר (דברי הימים א כג, טו): "ובני משה גרשום ואליעזר". בית הלל אומרים: זכר ונקבה, שנאמר (בראשית ה, ב): "זכר ונקבה בראם". רבי נתן אומר, בית שמאי אומרים: זכר ונקבה. ובית הלל אומרים: או זכר או נקבה.

ד. נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה - אינו רשאי לבטל, אלא יוציא ויתן כתובה, שמא לא זכה לבנות ממנה, ואף על פי שאין ראיה לדבר - זכר לדבר, שנאמר (בראשית טו, א): "מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען", לפי דרכנו למדנו, שאין ישיבת חוזה לארץ עולה מן המנין.

ה. מי שהיה בעלה זקן או חולה, או שהיה בעלה חבוש בבית האסורים, או שהלך בעלה למדינת הים, או שחלתה היא או שניהם חבושים בבית האסורים - אין עולין לו מן המנין, גרשה - תלך ותנשא לאחר, שמא לא זכתה לבנות ממנו, ועד כמה מתרת להנשא? עד שלשה. תר על כן, לא תנשא אלא למי שיש לו אשה ובנים. נשאת למי שאין לו אשה ובנים -

אומרים: נותן גט לשתיקה, ואסור בקרובות שתיקה וחליצה לאחת מהן, וכן אתה אומר בשני יבמין, ויבמה אחת. בעל את זו ובעל את זו. בעל את זו ועשה מאמר לזו, בעל את זו ונתן גט לזו, בעל את זו וחלץ לזו - אין אחר חליצה כלום, חלץ לזו וחלץ לזו, ועשה מאמר בזו, חלץ לזו ונתן גט לזו, חלץ לזו ובעל את זו - אין אחר בעילה כלום. אף על פי שאמרו: 'אין אחר בעילה כלום' - חליצה אחר בעילה פוסלת בכהונה, כיצד? שלש יבמות ויבם אחד, עשה מאמר בזו ובעל את זו, וחזר ועשה מאמר בזו, רבי נחמיה אומר: ראשונה צריכה גט ואין אחר בעילה כלום, מקל וחמר, ומה חליצה שפוסלת בכהונה, 'חליצה אחר בעילה' - אין אחריה כלום, בעילה שאין פוסלת בכהונה - בעילה אחר חליצה, אינו דין שלא יהא אחריה כלום? וחכמים אומרים: צריכות שלשה גטין וחליצה לאחת מהן, אימתי אמרו 'אין אחר בעילה כלום'? בזמן שהיא בתחלה, אינה בתחלה - הרי היא כמאמר.

מסכת יבמות פרק שמיני

א. בן תשע שנים ויום אחד, עמוני ומואבי, מצרי ואדומי, ועובד כוכבים, נתין וממזר שבא על בת כהן, ועל בת לוי ועל בת ישראל - פסלה מן הכהונה. רבי יוסי אומר: כל שזרעו כשר - היא כשרה, וכל שזרעו פסול - היא פסולה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל שאתה מתר לשא בתו - אתה מתר לשא אלמנתו, וכל שאי אתה מתר לשא בתו - אי אתה מתר לשא אלמנתו, לוויה שנשבית - בתה כשרה לכהנה, לויים המזהמים באמן - לא חששו להם חכמים. לוויה שנשבית, ושנבעלה בעילת זנות - נותנין לה את המעשר. בת לוי מן הנתינה ומן הממזרת - אין נותנין לה את המעשר. כהן הדיוט שנשא את אילנית - הרי זה מאכילה בתרומה, כהן גדול לא ישא אנוסתו ומפותתו, אכל נושא הוא את הממאנת, כהן גדול שמת אחיו -

תצא שלא בכתבה, מפני שנשואיה נשואי טעות. רבי עקיבא אומר: כל השופך דמים – הרי זה מבטל את הדמות, שנאמר (בראשית ט, ו): "שופך דם האדם באדם – דמו ישפך". רבי אלעזר בן עזריה אומר: כל שאינו עוסק בפריה ורביה – הרי זה שופך דמים וממעט את הדמות, שנאמר: "כי בצלם אלהים עשה את האדם ואתם פרו ורבו". בן עזאי אומר: כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה – הרי זה שופך דמים, ומבטל את הדמות, שנאמר (בראשית ט, ו): "כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב (שם ט, ו): "ואתם פרו ורבו" וגו'. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: נאין דברים כשהן יוצאין מפי עושיהן, יש נאה דורש ואין נאה מקים, נאה מקים ואין נאה דורש, בן עזאי נאה דורש ואין נאה מקים! אמר לו: מה אעשה? חשקה נפשי בתורה! ויתקיים העולם באחרים.

מסכת יבמות פרק תשיעי

א. בת ישראל שנשאת לכהן, והכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל. עבדי מלוג – אוכלין משלה, ועבדי צאן ברזל – אוכלין משלו. אלו הן עבדי מלוג: אם פחתו או הותירו – הרי הן שלה. ואלו הן עבדי צאן ברזל: אם פחתו או הותירו – הרי הן שלו. הכניסתן בדימים – נוטלתן בדימים. ילדים – נוטלתן נערים. נערים – נוטלתן זקנים. אלו ואלו – פרותיהן לבעל. אלו ואלו – הבעל חייב במזונותיהן, וזה וזה – אין יכולין למכור. האיש אין יכול למכור – מפני שמשעבדים לאשה, ואשה אינה יכולה למכור – מפני שפירותיהן לבעל.

ב. מת, והניחה כמו שהיא, עבדי מלוג – אינן אוכלין, כדרך שאינה אוכלת. עבדי צאן ברזל – אוכלין, מפני שהן בחזקת היוורשין, עד שעה שינתנו לה. הניח לה בנים – אלו ואלו אוכלין. הניחה מעברת – אלו ואלו אין אוכלין. הניח לה בנים והניחה מעברת, עבדי מלוג – אוכלין

כדרך שהיא אוכלת, עבדי צאן ברזל – לא יאכלו מפני חלקו של עבר בהן; ודברי רבי יהודה. רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר משום אביו: הבת מאכלת ואין הבן מאכיל. רבי שמעון בן יוחאי אומר: כלם לא יאכלו, שמא יהא עבר זכר, ואין לבנות במקום כלם.

ג. בת כהן שנשאת לישראל והכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל, מת, והניחה כמו שהיא, עבדי מלוג – אין אוכלין, כדרך שאינה אוכלת. עבדי צאן ברזל – אוכלין, מפני שהן בחזקת היוורשין, עד שעה שינתנו לה.

ד. חרש שוטה וקטן שקנו עבדים – אין אוכלין בתרומה, אבל אם קנו להן בית דין, או שמנו בית דין להן אפוטרופין, או שנפלו להם בירושה ממקום אחר – הרי אלו אוכלין בתרומה.

ה. כהן שקנה עבד ולישראל, אפלו אחד ממאה בו – אינו אוכל בתרומה. אשת כהן שקנתה עבדים, ועבדיה שקנו עבדים – הרי אלו אוכלין בתרומה. עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה – הרי אלו אוכלין בתרומה. לא יצא הרוצח מחוץ לגבול עיר מקלטו – בחזקת שכהן גדול קים.

ו. העבר והיכם והארוסין והחרש, וכן תשע שנים ויום אחד – פוסלין ולא מאכילין. אמר רבי שמעון: בזו מדת הדין לוקה, שאם יש מעשה לפסל – יש מעשה להאכיל, אם אין מעשה להאכיל – לא יהא מעשה לפסל. בתו פקחת הנשואה לאחיו חרש – צרתה פטורה מן החליצה ומן היבום, מקל וחמר, אם נשואי בתה נשואין – נשואי צרתה נשואין, אין נשואי בתה נשואין – לא יהו של צרתה נשואין?

ז. בתו החרשת הנשואה לאחיו פקח – צרתה חולצת ולא מתיבמת, חרשת שהשיאה אביה – הרי היא כפקחת לכל דבר. בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש

- אין אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה, עֲבָרָה - לא תאכל, יְלָדָה - תאכל. נתחתך העֵבֶר בְּמַעֲיָה - תאכל. בת יִשְׂרָאֵל חֲרַשְׁת שִׁנְשֵׁאת לִכְהֵן פֶּקֶח - אֵינָה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה. עֲבָרָה - לא תאכל. יְלָדָה - תאכל.

ח. בת כֹּהֵן פֶּקֶחַת שִׁנְשֵׁאת לִישְׂרָאֵל שׁוֹטָה - טוֹבֵלֶת מַחִיק בַּעֲלָהּ וְאוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה לְעֵרֵב. עֲבָרָה - לא תאכל. יְלָדָה - לא תאכל, כֹּל שֵׁישׁ לָהּ זֶרַע מִכֹּהֵן, בֵּין זָכָרִים בֵּין נְקֻבוֹת, אֶפְלוּ זֶרַע מִזֶּרַע - הָרִי זֶה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה.

ט. הֵיִתָּה בְּתָה מִישְׂרָאֵל נְשׂוּאָה לִכְהֵן - אֵינָה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה, עַד שִׁיֵּהָ לָהּ זֶרַע מִכֹּהֵן תַּחֲלָה. כִּנְהַת שָׁמַת עֲבָרָה בְּתוֹךְ מַעֲיָה - הָרִי זֶה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה. הָאִשָּׁה שִׁמְקָשָׁה לִילָד - מִחַתְכִּין אֶת הָעֵבֶר בְּמַעֲיָה, וְאֶפְלוּ בַשֶּׁבֶת, וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים, מִפְּנֵי שִׁחִיָּה קוֹדְמִין לוֹ. יֵצֵא רָאשׁוֹ, אֶפְלוּ בִּיּוֹם הַשְּׁנִי - אֵין נוֹגְעִין בּוֹ, שְׂאִין דּוֹחִין נֶפֶשׁ מִפְּנֵי נֶפֶשׁ.

מַסֶּכֶת יְבָמוֹת פָּרָק עֲשִׂירִי

א. בת יִשְׂרָאֵל פֶּקֶחַת, שִׁנְתָּאֲרָסָה לִכְהֵן פֶּקֶח, וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָה עַד שִׁנְתָּחֲרַשׁ - אֵינָה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה. מֵת וְהֵנִיחָה לְפָנֵי יָבֵם, אֶפְלוּ חֲרַשׁ - אוֹכֵלֶת. יָפָה כַח הַיָּבֵם לְהֵאָכִיל מִכַּח הַבַּעַל. בת יִשְׂרָאֵל פֶּקֶחַת שִׁנְתָּאֲרָסָה לִכְהֵן פֶּקֶח, וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָה עַד שִׁנְתָּחֲרַשָּׁה - אֵינָה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה. מֵת וְהֵנִיחָה לְפָנֵי יָבֵם, אֶפְלוּ חֲרַשׁ - אוֹכֵלֶת. יָפָה כַח הַיָּבֵם לְהֵאָכִיל מִכַּח הַבַּעַל, בת יִשְׂרָאֵל פֶּקֶחַת שִׁנְשֵׁאת לִכְהֵן חֲרַשׁ - אֵין אוֹכֵלֶת. מֵת וְהֵנִיחָה לְפָנֵי יָבֵם פֶּקֶח - אוֹכֵלֶת. חֲרַשׁ - אֵינָה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה עַד שִׁתְּכַנֵּס לַחֲפָה לְשֵׁם נְשׂוּאִין, וְתַבְעֵל לְשֵׁם אִשׁוּת. בת יִשְׂרָאֵל חֲרַשׁ שִׁנְשֵׁאת לִכְהֵן פֶּקֶח - אֵין אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה. מֵת וְהֵנִיחָה לְפָנֵי פֶקֶח - אֵין אוֹכֵלֶת. בת יִשְׂרָאֵל פֶּקֶחַת שִׁנְשֵׁאת לִכְהֵן חֲרַשׁ - אֵין אוֹכֵלֶת. מֵת וְהֵנִיחָה לְפָנֵי יָבֵם פֶּקֶח - אוֹכֵלֶת. חֲרַשׁ - אֵינָה אוֹכֵלֶת בְּתֻרֹמָה עַד שִׁתְּכַנֵּס לַחֲפָה לְשֵׁם נְשׂוּאִין, וְנִכְנְסָה לִכְהֵן פֶּקֶח וְנִכְנְסָה לַחֲפָה לְשֵׁם נְשׂוּאִין, וְלֹא הִסְפִּיק לְבוֹעֲלָהּ עַד שִׁנְעַשָּׂה פְצוּעַ דְּכָא וְכָרוֹת שִׁפְכָה - הָרִי זֶה אוֹכֵלֶת

בְּתֻרֹמָה, הוֹאִיל וּבָאֵת לְכָלֵל הַתֵּר אֶפְלוּ שְׂעָה אַחַת. עוֹדָה אֲרוּסָה וְנִעְשָׂה פְצוּעַ דְּכָא וְכָרוֹת שִׁפְכָה - הָרִי זֶה אֵינָה אוֹכֵלֶת. אֲלֻמָּנָה לִכְהֵן גְּדוּל, גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לִכְהֵן הָדִיּוּט שִׁנְכַנְסָה לַחֲפָה לְשֵׁם נְשׂוּאִין, וְלֹא הִסְפִּיק לְבוֹעֲלָהּ עַד שָׁמַת - הָרִי זֶה כְּשֶׁרָה לִכְהֵנָה וְכְשֶׁרָה לְאָכֵל בְּתֻרֹמָה. כָּא עָלֶיהָ - פְּסָלָה מִן הַכֹּהֲנִים, וּפְסָלָה מִלְּאָכֵל בְּתֻרֹמָה.

ב. טְמֻטוּם - אֵין אוֹכֵל בְּתֻרֹמָה, אֶשְׁתוּ וְעַבְדֵּיו - אוֹכְלִין, מְשׁוּךְ וּמִי שְׁנוּלֵד כִּשְׁהוּא מְהוּל - הָרִי אֵלוּ אוֹכְלִין בְּתֻרֹמָה. אַנְדְּרוּגִינּוּס - אוֹכֵל בְּתֻרֹמָה, אָבֵל לֹא בִקְדָשִׁים. טוּמְטוּם - אֵינוּ אוֹכֵל לֹא בְּתֻרֹמָה וְלֹא בִקְדָשִׁים. מִי שִׁחְצִיו עַבְד וְחֲצִיו בֶּן חוֹרִין - אֵינוּ אוֹכֵל לֹא בְּתֻרֹמָה, וְלֹא בִקְדָשִׁים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: שִׁמְעִיתִי בְּאֲנְדְּרוּגִינּוּס שִׁחְיָבִין עַל מְשָׁכְבוֹ סְקִילָה כְּזָכָר. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמָּן שֶׁבָא עָלָיו דְּרָךְ הַזְּכוּרוֹת, לֹא כָּא עָלָיו דְּרָךְ הַזְּכוּרוֹת - פְּטוּר.

ג. אֵיזָה הוּא פְצוּעַ דְּכָא? כֹּל שִׁנְפָּצְעוּ הַבְּצִים שְׁלוֹ, שְׁנַמּוּקוֹ, שְׁנַקְבוֹ, וְשַׁחֲסָרוֹ. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה: שִׁמְעִיתִי בְּכֶרֶם בִּיבְנָה, מִי שְׂאִין לוֹ אֶלָּא בִּיעֵצָה אַחַת - זֶהוּ סָרִיס חֲמָה, וְכָשֶׁר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד בְּכָפֶר מְגִדוֹן, שְׂעָלָה לְרֹאשׁ הַזֵּית, וְנָפַל, וְנִפְצְעוּ אַחַת מִבִּיעֵצָיו, וְכָא וְכַעַל אֶת אֶשְׁתּוֹ, וְמָת, וְכָאוּ וְשָׂאֵלוּ אֶת רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: אֶשְׁתּוֹ, מָה הִיא שִׁתְּיָבֵם? אָמַר לָהֶן: עַד שְׂאִתָּם שׂוֹאֲלִין אוֹתִי מָה הִיא שִׁתְּיָבֵם, שְׂאֵלוּנִי: מָהוּ שִׁתְּאָכֵל בְּתֻרֹמָה? שִׁנְפָּסְלָה מִן הַכֹּהֲנִים וּפְסוּלָה מִלְּאָכֵל בְּתֻרֹמָה.

ד. אֵיזָהוּ כָרוֹת שִׁפְכָה? כֹּל שִׁנְכָרַת הַגִּיד, מִן הָעֲטָרָה וְלִפְנֵים. אִם נִשְׁתַּיֵּר מִן עֲטָרָה לְפָנִים, אֶפְלוּ כַחוּט הַשְּׂעָרָה סְמוּךְ לְרֹאשׁ וּמְקִיף אֶת כְּלָה - כָּשֶׁר. נִקְבַּ מִלְמַטָּה - פְּסוּל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹפֵךְ. נִסְתָּם - כָּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹלִיד, וְזֶהוּ פְסוּל שְׁחוּזָר לְהַכְשֵׁרוֹ. מְעוּף וְכַתוּת, נְתוּק וְכָרוֹת - כֹּלֵם

בביצים; דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן יעקב אומר: כלם בגיד. רבי יוסי אומר: מעוון וכתות - בביצים, נתוק וכתות - בגיד.

ה. איזה הוא סריס חמה? כל ששקה עשרים שנה ולא הביא שתי שערות, אף על פי שהביא לאחר מכאן - הרי הוא כסריס לכל דבריו. ואלו הן סימניו: כל שאין לו זקן, ושערו לקוי, ובשרו מחליק. רבי שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהודה בן יאיר: כל שאין מימיו מעלין רתיחות, ויש אומרים כל שמטיל מים ואינו עושה כפה, ויש אומרים: כל ששכבת זרע דוחה. ויש אומרים: כל שאין מי רגליו מחמיצים. אחרים אומרים: כל שרוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שקולו לקוי, ואין נפר בין אשה לאיש.

ו. ואיזו היא אילונית? כל שהיא בת עשרים שנה ולא הביאה שתי שערות, ואפילו הביאה לאחר מכאן - הרי היא כאילונית לכל דבריה. אלו הן סימניה: כל שאין לה דדים, ומתקשה בשעת תשמיש. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין לה שפולי מעים כנשים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שקולה עבה, ואין נפרת בין אשה לאיש.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק אֶחָד עֶשֶׂר

יא. טומטום שקדש - קדושו קדושין. נתקדש - קדושו קדושין. חולץ וחולצין לאשתו. אם יש שם אחים - אין חולץ ואין מיבם, אבל מיבמין את אשתו. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: לא חולץ וחולצין לאשתו, מיבם ולא מיבמין את אשתו, שמה יקרע וימצא סריס חמה.

ב. סריס חמה, ואנדורגינוס, ואח מאם, וגר, ועבד משחרר - לא חולצין ולא מיבמין. כיצד? מתו והניחו נשים, ולהם אחים, באו אחים ועשו מאמר, נתנו גט וחלצו - לא

עשו כלום. בעלו - פסלו מן הכהונה, וחיבין בקרבן. מתו אחים והניחו נשים, ולהם אחים, באו הם ועשו מאמר, נתנו גט או חלצו - לא עשו כלום, ואם בעלו - פסלו מן הכהונה וחיבין בקרבן.

ג. פצוע דכא, וכתות שפכה, וסריס אדם, וזקן - או חולצין או מיבמין. כיצד? מתו והניחו נשים, ולהם אחים, באו אחים ועשו מאמר, נתנו גט או חלצו - מה שעשו - עשוי. אם בעלו - קנו ופטרו את הצרות. מתו אחים והניחו נשים, ולהם אחים, באו הם ועשו מאמר, נתנו גט או חלצו - מה שעשו עשוי, אם בעלו - קנו ופטרו את הצרות, ואסורים לקים, שגאמר (דברים כג, ב): "לא יבא פצוע דכא" וגו'.

ד. וזה וזה אינו זכאי בירושתה. רבי אליעזר אומר: הראשון זכאי בירושתה.

ה. האשה שהלך בעלה למדינת הים, ובאו ואמרו לה: 'מת בעליך', והורוה בית דין להנשא, הלכה ונשאת אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט - חיבת קרבן על כל ביאה וביאה; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, מודים חכמים לרבי אליעזר, שאם נשאת לחמשה בני אדם, שחיבת קרבן על כל אחד ואחד. רבי שמעון אומר: אם עשו בית דין הורתן כודון, איש באשה, נשאת על פי עדים כשגגת איש באשה.

ו. האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, באתה ואמרה: 'מת בעלי', נשאת על פי עצמה, הלכה לה למדינת הים, באה ואמרה: 'מת בעלי', נשאת על פי עצמה, והרי בלן ממשכין ובאין - תצא מבלין ומתרת לראשון. ביאתה וחליצתה מאחין של הראשון - פוטרת צרותיה. מן השני ומן השלישי - אין פוטרת צרותיה, אם בא עליה שני לשם אישות לאחר מיתת הראשון - ביאתה או חליצתה מאחיו של שני - פוטרת צרותיה. מן השלישי מן הרביעי - אין פוטרת צרותיה.

וּפּוֹטְרַת צְרֵתָהּ, וְהַשְּׂאָר כֵּלָן אֵינָן נִשְׂוִי. וְאִם כָּא עַל הַשְּׂנִיָּה לְשֵׁם אִישׁוֹת, לְאַחַר מִיתַת הָרֵאשׁוֹנָה – שְׂנִיָּה אֲשֶׁתּוֹ, פּוֹטְרַת צְרוּתִיָּה, וְהַשְּׂאָר כֵּלָן אֵין נִשְׂוִי. אֲמָרוּ לוֹ: 'בְּתָךְ מֵתָה תַּחֲלָה, וְאַחַר כֶּךָ מֵת אַחִיד', עֲמַד וַיִּבֶס אֶת צְרֵתָהּ, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לוֹ: 'חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים, לֹא שְׁהִיתָה רְאוּיָה לְהִתְיַבֵּם'. כֹּל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה – הָרִי אֱלוֹ מְמֹזְרִים. אֲמָרוּ לוֹ: 'אַחִיד מֵת תַּחֲלָה, וְאַחַר כֶּךָ מֵתָה בְּתָךְ, הַלֵּכָה צְרֵתָהּ, וְנִשְׂאֵת לְאַחַר, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לוֹ: 'חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים, לֹא שְׁהִיתָה רְאוּיָה לְהִנְשֵׂא אֱלָא לְהִתְיַבֵּם'. כֹּל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה בְּחַיֵּי יִבְמָה – הָרִי אֱלוֹ מְמֹזְרִים; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר שְׂאֲמַר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְמֹזְרִים בִּיבְמָה.

ט. חֲרַשׁ שְׁנַחֲלִץ, וְחֲרַשְׁתּוֹ שְׁחֲלָצָה, וְהַחֲלוּצָת מִן הַשׁוֹטָה, וְכֵן שׁוֹטָה שְׁחֲלָצָה, וְחֲלוּצָת מִן הַקָּטָן – תַּצָּא הִיא וּשְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר דְּבָרִים בָּהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר שְׂאֲמַר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין מְמֹזְרִים בִּיבְמָה.

י. בֵּן תִּשְׁעַ שְׁנַיִם יוֹם אֶחָד שְׂבָא עַל יִבְמָתּוֹ וְמֵת – חֲלוּצָת וְלֹא מִתְיַבְמָת, שְׂבִיאָת בֵּן תִּשְׁעַ שְׁנַיִם יוֹם אֶחָד כְּמֵאמַר בְּגִדּוּל. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: אוֹ חֲלוּצָת אוֹ מִתְיַבְמָת, שְׂאִם בִּיאָתּוֹ בִּיאָה – תְּתִיבֶם, שְׁהִיא אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן. אֵין בִּיאָתּוֹ בִּיאָה – תְּתִיבֶם, שְׁהִיא אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי.

יא. בֵּן תִּשְׁעַ שְׁנַיִם יוֹם אֶחָד, שְׂבָא עַל יִבְמָתּוֹ – פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחִין בְּדָבָר אֶחָד, וְהָאֲחִין פּוֹסְלִין עַל יְדוֹ בְּאַרְבַּעַה דְּבָרִים. הוּא פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחִין בְּבִיאָה, וְהָאֲחִין פּוֹסְלִין עַל יְדוֹ: בְּבִיאָה, בְּגִט, בְּמֵאמַר וּבַחֲלִיצָה. וְכַשֵּׁם שֶׁהוּא אֵין פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחִין – בְּמֵאמַר, בְּגִט, וּבַחֲלִיצָה, כֶּךָ הָאֲחִין לֹא יִפְסְלוּ זֶה עַל יְדֵי זֶה – בְּבִיאָה, וּבְגִט, וּבְמֵאמַר, וּבַחֲלִיצָה. פִּיצַד? שְׁנֵי אַחִים בְּנֵי תִשְׁעַ שְׁנַיִם יוֹם אֶחָד, בָּא זֶה וְעָשָׂה מֵאמַר, וּבָא זֶה וְעָשָׂה מֵאמַר, בָּא זֶה וְנָתַן גִּט, בָּא זֶה וְנָתַן גִּט, בָּא זֶה וְחָלַץ, בָּא זֶה וְחָלַץ –

ז. הָאִשָּׁה שֶׁחָלַף בְּעֵלָהּ וּבָנָה לְמַדִּינַת הַיָּם, כָּאוּ וְאָמְרוּ לָהּ: מֵת בְּנֶךָ וְאַחַר כֶּךָ מֵת בְּעֵלֶיךָ, וְנִתְיַבְמָה, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לָהּ: חֲלוּף הַדְּבָרִים, לֹא שְׁהִיתָה רְאוּיָה לְהִתְיַבֵּם אֱלָא לְהִנְשֵׂא. כֹּל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה – הָרִי אֱלוֹ מְמֹזְרִים. אֲמָרוּ לָהּ: 'מֵת בְּעֵלֶךְ וְאַחַר כֶּךָ מֵת בְּנֶךָ', וְנִשְׂאֵת, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לָהּ: 'חֲלוּף הַדְּבָרִים, לֹא שְׁהִיתָה רְאוּיָה לְהִנְשֵׂא אֱלָא לְהִתְיַבֵּם', כֹּל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה בְּחַיֵּי יִבְמָה – הָרִי אֱלוֹ מְמֹזְרִים; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר שְׂאֲמַר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְמֹזְרִים בִּיבְמָה. אֲמָרוּ לָהּ: 'מֵת בְּעֵלֶךְ', וְנִשְׂאֵת, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לָהּ: 'קַיִם הִיָּה וְמֵת' – הָרִי זֶה יוֹצֵאת בְּגִט. כֹּל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה בְּחַיֵּי בְּעֵלָה – הָרִי אֱלוֹ מְמֹזְרִים, לְאַחַר מִיתַת בְּעֵלָה – כְּשֵׁרִים. אֲמָרוּ לָהּ: 'מֵת בְּעֵלֶךְ', וְנִתְקַדְּשָׁה, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לָהּ: 'קַיִם הִיָּה וְמֵת'; הָרִי זֶה יוֹצֵאָה בְּגִט וְחֲלִיצָה, וְכֹל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה בְּחַיֵּי בְּעֵלָה – מְמֹזְרִים, לְאַחַר מִיתַת בְּעֵלָה – כְּשֵׁרִים. אֲמָרוּ לָהּ: 'מֵת יִבְמִיד', וְנִשְׂאֵת, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לָהּ: 'קַיִם הִיָּה וְמֵת', לֹא שְׁהִיתָה רְאוּיָה לְהִנְשֵׂא אֱלָא לְהִתְיַבֵּם – הָרִי זֶה יוֹצֵאָה בְּגִט, וְכֹל וְלָדוֹת שְׁלִדָּה בְּחַיֵּי יִבְמָה – מְמֹזְרִים; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר שְׂאֲמַר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְמֹזְרִים מִיבְמָה.

ח. מִי שֶׁחָלַכָה אֲשֶׁתּוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם, כָּאוּ וְאָמְרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֲשֶׁתְּךָ', וְנִשְׂאֵת אֶת אַחֻתָּהּ, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לוֹ: 'קִיַּמְתָּ הִיתָה וְמֵתָה' – הָרִי זֶה יִקְיִם, וְהוּלָד הָרֵאשׁוֹן מְמֹזְרִי וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מְמֹזְרִי. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כֹּל שְׂפוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֵרִים – פּוֹסֵל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, וְכֹל שְׂאִין פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֵרִים – אֵין פּוֹסֵל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ. אֲמָרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֲשֶׁתְּךָ', וְנִשְׂאֵת אֶת אַחֻתָּהּ, וְהִלְכָה לְמַדִּינַת הַיָּם, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֲשֶׁתְּךָ', וְנִשְׂאֵת אֶת אַחֻתָּהּ, וְהִלְכָה לָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם, וְאַחַר כֶּךָ אֲמָרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֲשֶׁתְּךָ', וְנִשְׂאֵת אֶת אַחֻתָּהּ, וְהִלְכָה לָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם, וְהָרִי כֵּלָן מִמְשֻׁמְשׁוֹת וּבָאוֹת, הָרֵאשׁוֹנָה אֲשֶׁתּוֹ,

לא עשה כלום. רבי מאיר אומר: חולצת מן הקטן, נפסלה מזה ומזה, בא זה ובעל, בא זה ובעל – נפסלה משניהם. רבי שמעון אומר: הראשון יקים והשני יוציא. אם ביאת הראשון ביאה – אין ביאת השני ביאה, שאין ביאה אחר ביאה, ואם ביאת הראשון ביאה – אין ביאת השני ביאה.

יב. בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, וחזר ובא על צרתה – פוסל על ידי עצמו. רבי שמעון אומר: לא פסל, שאם ביאתו על הראשונה ביאה – אין ביאתו על השניה ביאה, שאין ביאה אחר ביאה. אין ביאתו על הראשונה ביאה – אין ביאתו על השניה ביאה. במה דברים אמורים? בכיאת בן תשע שנים ויום אחד, אבל חרש שוטה וקטן שבעלו – קנו ופטרנו את הצרות.

יג. שוטה וקטן שנשאו נשים ומתו, נשיהם פטורות מן החליצה. זה הכלל, כל ביאה שצריכה דעת – אינה ביאה, שאין צריכה דעת – הרי זו ביאה.

מסקת יבמות פרק שנים עשר

א. רבי יהודה אוסר באגוסת אביו ומפתת אביו, שנאמר (ויקרא יח, ט): "ערות אשת אביך לא תגלה" וגו'. ולהלן הוא אומר (דברים כג, א): "לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו", ואומר (שם כב, ט): "ולו תהיה לאשה" וגו'. הגיורת שנתגירו בניה עמה – לא חולצין ולא מיבמין, היתה הורתן שלא בקדשה ולדתן שלא בקדשה, ולא חולצין ולא מיבמין, ואין תיבין משום אשת אח. היתה הורתן שלא בקדשה ולדתן בקדשה – או חולצין או מיבמין, אבל תיבין משום אשת אח. היתה הורתן ולדתן בקדשה – הרי הם כישיראל לכל דבר.

ב. חמש נשים שנתערבו ולדותיהן והגדילו התערובות, ונשאו נשים ומתו. מקצתן אחין ומקצתן אין אחין – האחין חולצין. שאין אחין – מיבמין. מקצתן כהנים

ומקצתן אין כהנים. הכהנים – חולצין. ושאנים כהנים – מיבמין. מקצתן אחין ומקצתן כהנים – חולצין ולא מיבמין. ספק שהיא אמו ספק שהיא בתו, ספק שהיא אחותו – חולצין ולא מיבמין. זה הכלל, כל הספקות ביבמה – חולצין ולא מיבמין.

ג. כיצד חולץ אדם לאמו מספק? אמו ואשה אחרת, להן שני זכרים, וחזרו וילדו שני זכרים במחבא, ובא בנה של זו ונשא אמה של זה, ומת בלא בנים – זה חולץ לשתייהן וזה חולץ לשתייהן, נמצא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק. כיצד חולץ אדם לאחותו מספק? אמו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות, חזרו וילדו שתי נקבות במחבא, ובא אחיהם שלא מאותה האם ונשאו ומתו בלא בנים – זה חולץ לשתייהן, וזה חולץ לשתייהן, נמצא, אדם זה חולץ לאחותו מספק. כיצד חולץ אדם לבתו מספק? אשתו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא, ובא אחיהם ונשאו, ומתו בלא בנים – חולץ לשתייהן, נמצא אדם זה חולץ לבתו מספק, וזה חולץ לבתו מספק.

ד. כהנת שנתערבו ולדה בולד שפחתה – אין אוכלין במורם מקדשי הקדשים, שאין עבדי כהנים אוכלין במורם מקדשי הקדשים. אבל אוכלין במורם מקדשים קלים, שעבדי כהנים אוכלין מהם, שניהם יוצאין לגרן ונוטלין חלק אחד, שאין נותנין לעבד אלא אם כן היתה רבו עמו. רבי יוסי אומר: יכול לומר לו: 'אם ברשות רבי כהן אני – תן לי ברשות רבי! ואם לאו – תן לי ברשות עצמי'. הגדילו התערובות ושחררו זה את זה – אינן אוכלין בתרומה מקדשים קלים, שאין הזרים אוכלין מהן. רבי יהודה אומר: מוכר את התרומה ולוקח בדמיה חלין; שכל שאינו אוכל קדשי אחרים – אינו אוכל קדשי עצמו.

ה. מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים, ונשאת וילדה, ואין ידוע אם בחזקת הראשון הוא – הרי הוא בנו של

ראשון. ואם בחזקת השני הוא - הרי הוא בנו של השני. ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון, הכה את זה וחזר והכה את זה, קלל את זה וחזר וקלל את זה - הרי זה פטור. הכה שניהם כאחד, קלל שניהם כאחד - חייב. רבי יהודה אומר: המכה את אביו ואת אחר כאחת - פטור. המקלל את אביו ואת אחר כאחת - חייב. היו לה בניו מן הראשון ובנים מן השני - הן לא חולצין ולא מיבמין, וכן הוא להן - לא חולץ ולא מיבם. היו לו אחין מן הראשון, ואחין מן השני שלא מאותה האם - הוא להן חולץ ומיבם, והן לו - אלו חולצין ואלו מיבמין.

ו. האשה שניצא עליה שם רע - ולדות כשרין, מפני שהן בחזקת הבעל. רבי יהודה אומר: שניהן מבית אב אחד - נוטלין חלק אחד.

ז. מצות חליצה בשלשה, שיהו יודעין לקרות כעין דנינים. רבי יהודה אומר: בחמשה. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: מעשה וחלצה לפני רבי ישמעאל ביחידי בלילה.

ח. חלצה בסנדל שנפחת¹ ומקבל את רב הרגל, במנעל שנפרס² וחופה את רב הרגל, בסנדל של שעם³, בסנדל של סיב⁴, ובקב הקטע⁵, במוק⁶, ובסמיכת הרגלים⁷,

באנפליא של עור. והחולצת מן הגדול - בין עומד בין יושב, בין מטה. והחולצת מן הסומא - חליצתה כשרה. אבל במנעל הנפרס, ואינו חופה את רב הרגל, בסנדל שנפחת ואינו מקבל רב הרגל, ובסמיכות הידים, ובאנפליא של בגד⁸, וחולצת מן הקטן - חליצתה פסולה. אמר רבי יהודה: אילו ראה רבי אליעזר בסנדל של עץ, עכשו היה אומר עליו: 'הרי הוא פסנדל לכל דבר'. אמר רבי יוסי: מצאתי זקן אחד מנציבין, נמתי לו: 'כלום אתה בקי ברבי יהודה בן בתירה? אמר לי: 'הן! ועל שלחני היה תדיר'. אמרתי לו: 'ראית כשהוא חולץ מימדי? נם לי: 'הן! נמתי לו: 'במה ראיתו, במנעל או בסנדל? נם לי: 'וכי חולצין במנעל? אמרתי לו: 'אם כן, מה ראה רבי מאיר לומר: חלצה במנעל - חליצתה כשרה? רבי יצקב אומר משמו: מודה היה רבי מאיר, שחולצין במנעל לכתחלה.

ט. קטנה שחלצה - תחלץ משתגדיל. אם לא חלצה - חליצתה פסולה; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: אם לא חלצה - חליצתה כשרה. נשטמו לו רצועות מנעל וסנדל, או שנשמט רוב הרגל - חליצתה פסולה. אם רצה לחזר - לא יחזר. חלצה ולא רקקה, ולא קראה - חליצתה כשרה. אם רצה להחזיר - לא יחזיר. רקקה ולא קראה ולא חלצה - חליצתה פסולה. קראה אבל לא רקקה ולא חלצה - לא עשה כלום, ויכול לחזר.

י. חליצה מטעת - כשרה. חלץ לה, הוא מתפונן והיא אינה מתפוננת. היא מתפוננת והוא אין מתפונן - חליצתה פסולה. חליצה

⁷ חתיכות העץ החקיקות כדי להשים בהן את פאתי רגליו ולסמכן - חליצתו כשרה.

⁸ חינו שהנעל היתה של בגד אך היתה מכסה ומחפה בשל עור.

¹ מן הסנדל אבל עודנו מקבל את רב הרגל.

² שנקרע קצת.

³ קלפי עץ הנקרא גפא.

⁴ עקר ושרש.

⁵ אדם שנקטעו רגליו, והוא חולץ על ידיו, ומשים את ידיו ופאתי רגליו בכתמים של עור,

בחתיכות עץ חקיקות כמו קב.

⁶ נעל של לבד, והוא קשה ומגן.

מְעֵשִׂית, בְּבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל - כְּשֶׁרָהּ.
בְּבֵית דִּין שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - פְּסוּלָהּ.
בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים הָיָה חוֹבְטִין אוֹתוֹ,
וְאוֹמְרִים לוֹ: 'עֲשֵׂה מַה שְּׂרָבִי פְּלוֹנֵי אוֹמֵר
לְךְ'.

יא. חוֹלְצִין לְאִשָּׁה אֶף עַל פִּי שְׂאִין מְכִירִין
אוֹתָהּ, מְמַאֲנִין לְאִשָּׁה אֶף עַל פִּי שְׂאִין
מְכִירִין אוֹתָהּ, לְפִיכֶךָ הָאִשָּׁה שְׂאֵמְרָה:
'חֲלֹצְתִי' - תְּבִיא רְאִיָּה לְדַבְרֶיהָ. 'מַאֲנֵתִי' -
תְּבִיא רְאִיָּה לְדַבְרֶיהָ.

יב. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה כּוֹתְבִין שְׁטֵר חֲלִיצָה:
קָרְבַתְּ לְקַדְמָנָא וְשֵׁרֶת סִינִיָּה מְרַגְלִיָּה
דִּימִינָא⁹, וְרִקְתָּ קַדְמָנָא רַק דְּמַתְחִזִּיא,
וְאִמְרַת¹⁰ (דְּבָרִים כה, ט): "כִּכָּה יַעֲשֶׂה" וְגו'.

רְבִי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשׁוּם רְבִי עֲקִיבָה:
חֲלִיצָה מְעַכְבֶּת וְאִין רְקִיקָה מְעַכְבֶּת. רְבִי
שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הוֹאִיל וְלֹא רָצָה
לְהִקָּים לְאֶחָיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל, יָבֵא וְיִטַּל לוֹ
הַשֵּׁם תַּחַת הַשֵּׁם (דְּבָרִים כה, י): "וְנִקְרָא שְׁמוֹ
בְּיִשְׂרָאֵל" וְגו'.

יג. מִצְוָה בְּדִינָיִם וְלֹא מִצְוָה בְּתַלְמִידִים.
רְבִי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִצְוָה עַל כָּל הַעוֹמְדִין
לוֹמֵר - "חֲלוּץ הַנֶּעֱל"; שְׁלֹשׁ פְּעָמִים! אָמַר
רְבִי יְהוּדָה: מִעֲשֶׂה וְהִינֵנוּ יוֹשְׁבִין לְפָנָי רְבִי
טַרְפוּן, וְאָמַר לָנוּ: 'עֲנוּ בְּלָכֶם - חֲלוּץ
הַנֶּעֱל, חֲלוּץ הַנֶּעֱל, חֲלוּץ הַנֶּעֱל'.

⁹ קָרְבַתְּ לְפָנֵינוּ, וְהַתִּירָה נֶעֱלֹ הַיְמִנִית מֵעַל
רִגְלוֹ.

¹⁰ וְרִקְקָה לְפָנֵינוּ רַק שְׁנֵרְאָהּ, וְאִמְרָהּ.

			אסרו חג		
24 MAY	ראשון Sunday	ה 8	בבלי: חולין כד ירושלמי: בבא קמא כב תוספתא: יבמות ו נ"ך: דברי הימים ב יא רמב"ם: שבת ג	נץ החמה 5:32 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:12 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:27	עלות השחר 4:19 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:36 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:14
25 MAY	שני Monday	ט 9	בבלי: חולין כה ירושלמי: בבא קמא כג תוספתא: יבמות ז נ"ך: דברי הימים ב יב רמב"ם: שבת ד	נץ החמה 5:31 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:28	עלות השחר 4:18 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:15
26 MAY	שלישי Tuesday	י 10	בבלי: חולין לו ירושלמי: בבא קמא כד תוספתא: יבמות ח נ"ך: דברי הימים ב יג רמב"ם: שבת ה	נץ החמה 5:31 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:29	עלות השחר 4:18 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:16
27 MAY	רביעי Wednesday	יא 11	בבלי: חולין לז ירושלמי: בבא קמא כה תוספתא: יבמות ט נ"ך: דברי הימים ב יד רמב"ם: שבת ו	נץ החמה 5:30 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:29	עלות השחר 4:17 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:16
28 MAY	המישי Thursday	יב 12	בבלי: חולין לח ירושלמי: בבא קמא כו תוספתא: יבמות י נ"ך: דברי הימים ב טו רמב"ם: שבת ז	נץ החמה 5:30 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:30	עלות השחר 4:17 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:17
29 MAY	ששי Friday	יג 13	בבלי: חולין לט ירושלמי: בבא קמא כז תוספתא: יבמות יא נ"ך: דברי הימים ב טז רמב"ם: שבת ח	נץ החמה 5:29 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:31	עלות השחר 4:16 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:18
Candle Lighting 8:01 הדלקת הנרות					
30 MAY	שבת Shabbos	יד 14	בבלי: חולין ל ירושלמי: בבא קמא כח תוספתא: יבמות יב נ"ך: דברי הימים ב יז רמב"ם: שבת ט	נץ החמה 5:28 סו"ז קרי"ש - גר"א ... 9:10 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:32	נשא, פרק א עלות השחר 4:15 סו"ז קרי"ש - מג"א ... 8:34 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:01 שקיעה 8:19
Shabbos Ends 9:32 זמן מוציא ש"ס					

סזקיל חודש סיון ליל מו"ש כל הלילה

וְעַן דּוּ וְיַעֲסֵט מְחַזֵּק זַיִן אֶ מְעַנְטֵשׁ צוּ דִינְעֵן דְּעַם דְּעַם אֵיִיבְעֵרְשֵׁטֵן, וְעַתָּה עַר דִּיר לִיב הָאֲבָן.
(ספר המדות אות אהבה סימן ז)